МИ і СВІТ

WE AND THE WORLD

УКРАЇНСЬКИЙ МАГАЗИН

Nous et le monde

Revue Ukrainienne

Editor:
M. Kolankiwsky
278 Bathurst St.
Toronto, Ont.
Canada

35 c.

Р. 8 ГРУДЕНЬ — DECEMBER 1957

МИ і СВІТ

Редактор і видавець: Микола Колянківський

Адреса для редакційної й адміністраційної кореспонденції (вплата грошей): M. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada

З М І С Т:

Чи існує Святий Микола?
Українські дорогоцінності
Сусідка України — Туреччина
Перші люди на Венері
Батьківщина літака — Україна
Застосування постійних магнетів
Поет-пробудитель Грузії
Пошта пересилкових агенцій в Україні
Наука про лице
Хрістіян Діор
Собачка
Проблема штучних опадів
Омелян Банах
Іван Сібеліюс
Чай
Сучасне
Підручний інформатор

ПРЕДСТАВНИЦТВА

ARGENTINA:
"Peremoha", J. M. Campos 556 San Andres, FCNGBM (Bs. As.)

AUSTRALIA:
Fokshan Library and Book Supply, 1 Barwon St., Glenroy, W. 9, Vic.

BELGIQUE:
Ihnat Stachij, Esneux en Liege

BRASIL:
Waldomiro Ostapiw, Cx. postal 658, Ponta Grossa, Parana.

ENGLAND:
S. W. Shewchuk, 78 Kensington Park Rd., London, W. 11.

FRANCE:
Kolankiwskyj Mykola, 186 Bld. St. Germain, Paris VI, c.c. 876771

DEUTSCHLAND:
Fr. M. Harabatsch, Muenchen 23, Gundenlinden St. 13.

VENEZUELA:
Mrs. K. Kolankiwsky, Caracas, Av. C. Acosta, Edif. Claviere #16, San Bernardino.

ФОТО НА ОБКЛАДИНЦІ: Казкова краса гір, вкритих першим снігом (фото Зенон Сасик).

* * *

Річна передплата: для Англії — 25 шіл., Австралії — 30 шіл., для Бельгії — 120 б. фр., для Франції — 1100 фр., для Німеччини — 8 ДМ., для Аргентіни й Півд. Америки — 75 арґ. пезів, для Півн. Америки, Канади і всіх інших держав — 4 кан. доляри. **Ціна одного числа: 35 центів.**

Ціна 1 стор. оголошень: 60 дол., пів стор. — 30 дол., чверть стор. — 15 дол., найменше оголошення фірм — 5 дол.

Authorized as second class mail, Post **Office Department, Ottawa.**

МИ І СВІТ
український магазин

Рік 8 1957 ч. 44

ЧИ ІСНУЄ СВЯТИЙ МИКОЛА?

У Нью-Йорку виходив колись часопис "Нью Йорк Сан", що, сполучившись з іншою газетою, називається сьогодні "Нью Йорк Ворлд Телеґрам енд Сан". І до цього то часопису написала в 1897 році листа 8-річна дівчинка Вірджінія О'Генлон у преважливій справі, яка дуже схвилювала її дитяче серденько:

Ось її лист:

"Дорогий Редакторе!

Мені вісім років. Дехто з моїх малих приятелів каже, що Святий Микола (Санта Кляус) не існує. Тато каже: "Є так, як напише Сан".

Прошу, скажіть мені правду, чи існує Святий Микола?

Вірджінія О'Генлон,
115 Вест 95 Стріт."

21 вересня 1897 року один з редакторів, Френсіс П. Черч, дав Вірджінії у "Нью Йорк Сан" таку відповідь:

"Вірджініє, твої малі приятелі помиляються. Вони заражені скептицизмом скептичного віку. Вони вірять тільки в те, що бачать. Вони думають, що не може існувати ніщо, чого не спроможний сприйняти їх малий розум. Всі розуми, Вірджініє, дорослих і дітей, є малими. У цьому великому всесвіті людина є тільки комашкою, мурашкою, з своїм розумом, якщо порівняти її з безмежним світом над нею та з інтелектом, що спроможний обняти всю правду і все знання.

Так, Вірджініє, існує Святий Микола. Він існує так певно, як певно існує любов, щедрість і святість, яких, ти ж знаєш, є подостатком і які дають твому життю найбільшу красу і насолоду. Ах, який сумний був би світ, коли б не було Святого Миколи! Він був би такий сумний, як коли б не було Вірджінії. Не було б тоді дитячого довір'я, не було б поезії, не було б романтизму, що робить виносимим буття. Ми не мали б іншої радости, крім розумування і бачення. Вічне світло, що ним дитинство наповнює світ, згасло б.

Не вірити в Святого Миколу? Ти могла б так само не вірити в русалки! Ти могла б просити батька, щоб наймив багато людей, які берегли б всі комини на Різдво, щоб схопити Святого Миколу, та коли б вони заявили, що нікого не бачили, то що це

доказувало б? Ніхто не бачить Святого Миколи, та це не доказ, що нема Святого Миколи. Найбільш реальними бувають у світі речі, яких не бачила жодна дитина і жодна людина. Чи ти бачила колись, як русалки танцюють на траві? Напевно ні, але це не доказ, що їх нема. Ніхто не може зрозуміти ні уявити собі всіх чудес, що їх ніхто не бачив і бачити не може на світі.

Ти відкриваєш дитячу іграшку і бачиш те, що там в середині видає звук, але є багато закритого серпанком на цьому нашому світі, що ніякий розумний чоловік, ні розуми всіх найрозумніших людей, які будь-коли жили, разом сполучені, не можуть відкрити. Тільки віра, уява, поезія, любов, романтика, можуть відкрити цю завісу і показати нам поза нею картину незрівняної краси і слави. Чи все це реальне? Ах, Вірджініє, на цьому світі ніщо не є більш реальне і тривке.

Нема Святого Миколи? Славити Бога, він живе і житиме далі. За тисяча років від сьогодні, Вірджініє, і за десять разів по десять тисяч років від тепер, він далі ущасливлюватиме дитячі серця."

Не сподівалася мала Вірджінія і не надіявся також редактор Франсіс П. Черч, що цього листа і цю відповідь в перекладах на різні мови подасть преса всього світу та що сам "Нью Йорк Сан" кожного року їх передруковуватиме в дні Святого Миколи. **(Емга)**

МІСТО БЕЗ ПЕЧЕЙ

В столиці Ісляндії Рейк'явік немає печей. Опалення будинків здійснюється тут водою з гарячих джерел вулканічного походження. Над цими джерелами цілий рік в'ється хмара пари, завдяки чому все місто наче утопає в димовій завісі. Звідти виникла і назва міста, яку дали йому нормани ("Райк" означає — дим, а слово "вік" — затока). Теплоцентр обслуговує всі житлові будинки і підприємства міста.

Воду з джерел забирають при температурі кипіння, а при надходженні до споживача вона втрачає лише 15% тепла. Таким огріванням місто економить протягом року понад 40 тисяч тонн вугілля.

НАЙБІЛЬШИЙ В ЕВРОПІ ТУНЕЛЬ

Недавно в голляндському місті Вельсен відкрито найбільший в Європі тунель, будову якого розпочато ще в 1952 році. Тунель проходить під каналом, що сполучає місто Амстердам з Північним морем і з'єднує Північну Голляндію з рештою країни. Тунель достосований до двобічного залізничного і автомобільного руху. Довжина його 3 км.

НАШ ПОДАРУНОК ПЕРЕДПЛАТНИКАМ

ДВІ ЦІННІ КАРТИНИ

М. Кричевського й А. Сологуба

вартости 150 долярів

Участь в конкурсі на них візьмуть:

1. Всі, хто приєднає нового передплатника для журн. "Ми і Світ" (більша кількість передплатників — більше шанс),
2. Всі, що стануть новими передплатниками "Ми і Світ".

При цьому ж будемо брати до уваги не саму подану адресу, а вплачену річну передплату.

Вильосування нагород відбудеться 20 січня 1958 року.

Надіємось, що в конкурсі візьмуть масову участь усі наші Приятелі, щоб одночасно допомогти в розбудові "Ми і Світ", причинитись до поширення українського мистецтва і використати нагоду набути цінну картину.

Зокрема повинні скористати з конкурсу ті, хто купує журнал принагідно поодинокими числами.

Пригадуємо також що передплата журналу для приятелів є не поганим різдв'яним дарунком!

Д-р Роман О. Климкевич

УКРАЇНСЬКІ ДОРОГОЦІННОСТІ

Пливуть і міняться світи —
Сапфіри, жемчуги, рубіни, —
З невиданої висоти
Гарячий, темний вихор рине,
І щастя дужої людини
З омлілих падає долонь
Як моря бурного вогонь.

Ці натхненні рядки Максима Рильського з його віршованого оповідання "Любов" присвячені не справжнім, речевим дорогоцінностям — перлам і благородним камінням, вони оспівують тільки любовну ніч в Україні. Але ці образи, змальовані великим майстром, не випадкові, бо між любовними почуваннями і прикрасами з благородних металів і камінців існує своєрідний і відвічний зв'язок. Те, що їх сполучує і уподібнює до себе, це спільна їм прикмета краси та спільне у відношенні до них відчуття дорогоцінности. "Яке ж жіноче серце могло б погорджувати золотом" — каже англійський поет Томас Ґрей, а його великий земляк, Вільєм Шекспір, висловив це в своїй безсмертній драмі "Ромео і Джулієтта" пристрасними словами: "Святозводницьке золото"...

Вродливі дочки "Золотої України" не відчувають це інакше, як красуні "Гордого Альбіону", "Солодкої Франції" чи "Гарної Італії". Хоч лихоліття не дозволяли їм на те, щоб свою красу степової породи оправляти в дорогоцінні рямці, не дали цій ділянці українського зжиткового мистецтва розвинутися до тих вершин, які воно осягнуло в інших, щасливіших країнах і не дозволили продовжити світлих традицій староукраїнського ювелірства з часів Київської Держави, все ж багатство і краса висловів на те саме означення — алмаз, діямант і брилянт, самоцвіт і дорогоцінний камінець, жемчуг, перла, перло і перлина — вказують на те, що замилування до дорогоцінностей таки притаманне українській духовості і українському смакові, що виплеканий старою й високою культурою.

Українська земля багата своїм рослинним і звіринним світом і своїми корисними копалинами. Всі ці багатства, якими славиться наша батьківщина, мають значення для господарського розвитку у великому й загальному розмірі та служать передусім для заспокоєння основних і головних людських потреб. Та ось у цих наших рядках хочемо приглянутися тим вишуканим багатствам нашої країни, які служать майже виключно красі, розкоші та мистецтву — себто благородним металям і камінням. Хочемо показати, що дорогоцінності існують не тільки в українській поезії, але й лежать у глибині нашої врожайної землі.

Золото і срібло

Благородні металі — це ті, що задержують свій полиск, слабо оксидують і легко карбуються. Тому їх залюбки вживають для виготовлення прикрас і монет. В першу чергу слід зарахувати сюди золото, срібло і платину.

Цікаво, що золото й срібло виступають якраз на двох окраїнах нашої батьківщини: на Підкарпатті й Буковині, й на Донеччині, Кубанщині й Підкавказзі.

Підкарпаття — "Срібна Земля" — вславилося своїми покладами золота й срібла вже в давнину. Коло села Золоте, в околицях Бардієва, були копальні золота вже на початку XIУ ст., вони існували до XУI ст., опісля ж їх закинено. Були спроби відновити ці копальні в XIX ст., але вони не виправдали себе з причини їх невеликої видатности. Сліди золота зустрічають там і сьогодні. Золото на Підкарпатті находиться в двох зовсім відмінних від себе геологічних формаціях: в кристалічних лупаках і в річному піску Тиси та її допливів, як теж у жилах, що пронизують вулканічні скали Берегового (Березова), Вишкова (Герцівців), Хустy, Квасів і Лугу. Цей благородний металь виступає теж на північ від Мукачева і на Мармарощині, а саме в Солотвинській солі. Для промислу виплачується видобування золота при вмісті 10-15 грамів на одну тонну гірської породи; підкарпатські родовища не дають більше, ніж три грами на одну тонну і тому вони покищо не мають поважного значення для українського господарства.

Східноукраїнське золото появлялося на Донеччині, а саме в Нагольному Кряжі, а в південному Донбасі находиться воно в місцевості Золотий Бугор, враз з піритами. Одначе ці родовища незначні та промислового значення не мають. Існує ще 25 родовищ на Підкавказзі, але їм не присвячено ще належної уваги.

Срібло виступає також на окраїнних землях нашої батьківщини. На заході знаходиться воно, річ ясна, в "Срібній Землі" а саме біля Хустy, Бардієва та Мукачева. На сході в трьох областях: на Донеччині в Нагольному Кряжі, в цинкових і оливʼяних рудах Кубанщини та в околицях міста Садон на Підкавказзі.

Були ще поголоски про знахідки золота й срібла на Поліссі, але дотеперішні прикмети родовищ не вказують на їхню додатню промислову вартість. Коло села Великий Рожан, між лівими допливами Прип'яті, Лань і Мороч, знайдено в пісках з лосняком на глибині золото й срібло. Дуже можливо, що на більшій глибині пісок міг би бути багатшим в ці два благородні металі, але це покажеться щойно в майбутньому.

Дорогоцінні камінці

Благородні камінці визначаються полиском, барвою, заломанням світла та твердотою. До повних благородних камінців належать аквамарин, рубін, діямант, сапфір, смараґд, турқус й інші. До півблагородних зараховують ахат, аметист, яспіс, ґранат, тощо. Кілька родів цих останніх камінців виступають на західних українських землях.

На Волині, а саме в Зв'ягельшині, вздовж ріки Корчика, знаходять гранат. Цей камінець переважно червоний, але часами виявляє він дуже різнокольорові відміни. Задля його особливої твердоти, залюбки виробляють з нього прикраси.

Там же появляється також чорний турмалін. В своїй основі цей камінець безбарвний, а його забарвлені відміни — зелена, червона, синя, бура та інші — є дуже дорогими оздобами. Для виробу прикрас уживається переважно тільки прозорого турмаліну.

На Підкарпатті, коло Пряшева, виступає опаль. Цей молошно-білий камінець часто міниться розкішно всіми барвами.

Скривають у собі Карпатські гори ще одну цінність, а саме т. зв. "Мармароські діяманти" — півблагородні каміщі.

Тут приходиться нам згадати ще одну гарну копалину української землі, яка вправді не належить ні до благородних металів, ні до півблагородних камінців, бо в дійсності це скам'яніла смола вимерлих шпилькових дерев, але з неї виробляються цінні прикраси. Ця вартісна копалина — це бурштин, для якого наша мова має ще одну назву — янтар. Його барва виявляє різні відтіні: жовтий, жовто-білий, червонаво-білий, бурий і навіть білий. Найдорожчі відміни сірчано-жовтого кольору й вони прозорі. Бурштин дуже гарно полірується і з нього виготовляються не тільки жіночі прикраси, але теж улюблені предмети для чоловіків, як цигарнички, люльки, тощо. Дрібного бурштину вживають у церквах замість ладану, як пахучу смолу.

В Україні виступає бурштин в місцях родовищ бурого вугілля. Знаходять його на Правобережжі, передусім навкруги Києва, коло Межигіря й Трипілля, на Запоріжжі коло Січеслава (тепер Дніпропетровська), а також в околицях Канева й Василькова. Одначе його головні родовища містяться на наших північно-західних землях — на Волині, Поліссі й Підляшші, а саме коло Дубна, Ковля, Рівного, Овруча, Пинська, Мозиря та Берестя Литовського.

Клейноди

При кінці було б нам ще цікаво згадати про символічний зв'язок між українськими найвищими національними клейнодами — золотим тризубом у блакитному полі і блакитно-жовтим прапором — та дорогоцінними металями й камінцями. Геральдична символіка, яка дійшла до вершин свого розвитку в пізному середньовіччі, прирівнює золоту, як теж і жовту барву (в геральдиці вони тотожні) до золота і топазу, а синю, як теж блакитну, бо ця остання являється традиційною українською відміною геральдичної синьої барви, до сапфіру, якому з давніх віків приписується чародійна сила. Тому коли б хтось хотів виготовити дорогоцінний герб України в виді розкішного клейноду, то він повинен зробити тризуб з чистого золота або з жовтих топазів на гербовому щиті, виложеному блакитними сапфірами. Такий клейнод був би вповні згідний з традицією і з правилами стародавньої геральдичної культури. Ця сама сим-

воліка геральдичних барв стосується теж земських, міських, родових та інших гербів. Тут подаємо зіставлення барв, що виступають в українській геральдиці, прирівнюючи їх до традиційного значення благородних металів і камінців та пояснюючи їхню символіку:

Золота або жовта — золото або топаз — велич і високість.

Срібна або біла — срібло або перли — чистота і невинність.

Червона — рубін — хоробрість і перемога.

Синя або блакитна — сапфір — вірність і відданість.

Чорна — діямант, який тим ясніше сяє, чим він чорніший — сум і покора.

Зелена — ізмарагд — свобода і надія.

Пурпурова, а в українській геральдиці багрова або малинова — аметист — велич і влада.

Лицарська духовість середньовіччя створила цю порівняльну символіку геральдичних барв та благородних металів і камінців, навчаючи цим, що гербоносці, народи і одиниці, повинні бути свідомі лицарських чеснот, що голосять їхні гербові барви, навіть і тоді, як у них немає змоги блистіти цими високими прикметами, золото, срібло й благородне каміння не тратять свого вогню, хоч вони вкриті землею, пилом чи кров'ю. Отже дорогоцінні клейноди вимовні своєю красою не тільки для жіноцтва, як вияви любови й приязні, але вони можуть багато дечого сказати й чоловічій духовості. Неодного мешканця нашої Волині врадував би дарунок у виді хреста з білих жемчугів у полі засіяному червоними рубінами — герб його рідної волости з еиразистою і стародавньою символікою. Для неоднього мужчини, який цінить родинну традицію, був би повним уважливости подарунком перстень з камінцями, які передавали б символіку барв його родового гербу.

Кинувши ще раз оком на наші рядки, бачимо, що українська земля, хоч це найбагатша країна Европи та одна із найбагатших країн світу, не визначається великою обильністю благородних металів і камінців, але всетаки існує українське золото й срібло та існують українські гранати, турманіни, бурштини тощо. Дуже можливо, що в нашій землі скриваються ще більші кількості цих гарних дорогоцінностей, як нам це сьогодні відомо, бо наша батьківщина ще не прослідженa під цим оглядом з належною дбайливістю та основністю. Господарка займанчих держав звертала увагу тільки на основні багатства України. Зокрема СССР цікавиться в першу чергу куди більшими покладами золота та запасами дорогоцінних камінців в Уральських горах і на просторах Азії, залишаючи Україну під цим оглядом осторонь. Щойно незалежна українська держава могтиме використати всі скарби української землі і на службі потреб свого народу зможуть розвинутися всі ділянки українського вміння. Українське ювелірство вложить тоді у скарбницю світової культури прикраси, зроблені руками наших майстрів з українського золота і з українських дорогоцінних камінців.

СУСІДКА УКРАЇНИ — ТУРЕЧЧИНА

Туреччина, яка є тепер авангардом вільного світу, — це одна з найінтересніших країн. Жоден край не має стільки пам'яток старовини. Бо ж скільки культур залишило там свої сліди: гіттитська, асирійська, перська, грецька, римська, перший християнізм і т. д. Істанбул та Анкара, це справжні міста-музеї.

Не диво отже, що вся енергія турецького уряду спрямована на розвиток туризму. Для цього треба було б в першу чергу розбудувати мережу доріг та влаштувати модерні готелі. Те все коштує великі гроші, а в цю хвилину куди важливішими є стратегічні дороги і торговельні комунікації. Але й так Туреччина вже перевищила інші країни Близького Сходу. Такі міста, як Істанбул, Анкара, Ерус, Ізмір, Конія, — варті довшого в них побуту. Найкращий Істанбул, вже хоча б завдяки своєму прекрасному географічному положенню поміж Европою і Азією. Стара частина міста, поміж Золотим Рогом і морем Мармара, при вході до Босфору, зберігає весь свій чар довкола величавих мечетів. Але дільниця Пера блистить уже новими будівлями, модерними готелями і бульварами.

Гордістю модерної Туреччини є місто Анкара, що його Ататюрк зробив столицею держави і яке завдяки цьому перемінилося із старої оселі в модерне місто з 500.000 мешканців. Незвичайно широкі бульвари, будівлі міністерств, здалека імпортовані рідкісні дерева, модерна велика опера, музеї, клюби, забавові залі а над тим усім величавий національний мавзолей Кемаля Ататюрка, основника модерної Туреччини.

Та щоб мати уявлення про модерну Туреччину треба побачити не тільки вулиці Істанбулу й Анкари, але також міста, містечка і села по всьому краю. Там скрізь кипить праця, модернізується рільництво, ростуть нові підприємства. Не дарма то в малярському конкурсі на картину, що найкраще зобразила б духа модерної Туреччини, першу нагороду признано принцесі Аліє Бергер, яка намалювала могутню хвилю, що підноситься аж під небо.

Колись Туреччина повнила гідну, але важку ролю прапороносця східного ісляму, що стояв проти християнської Европи. Нині, секуляризація країни, що при цьому зберігає мусульманські практики, перемінила її в авангард Европи проти Азії. Колись соціяльна структура спиралася на Коран і робила Туреччину недоступною для західного поступу. Сьогодні вона йде з міжнародним поступом, зберігаючи при цьому свої традиції. Колись її господарка спиралася на февдалізмі, що не давав змоги піднести життєвий стандарт. Сьогодні модернізація рільництва й індустріялізація країни, багатої в природні скарби, обіцює куди більший добробут.

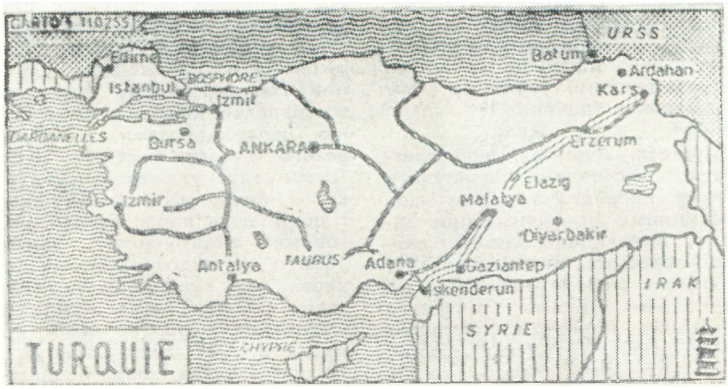

500.000 людей під зброєю

Добробут у Туреччині був би куди більший, коли б не її політичне і стратегічне положення, яке зобов'язує втримувати велику й коштовну армію. Туреччина із своїми 26 мільйонами мешканців є оточена небезпечними сусідами. На півночі вона має 600 кілометрів спільного кордону з СССР і біля 200 кілометрів границі з комуністичною Болгарією. На Чорному морі перебуває сильна совєтська фльота і фльота Болгарії та Румунії. На півдні в неї понад 400 кілометрів кордону з Сирією, де тепер такі сильні совєтські впливи.

І хоч Атлянтійський договір із Заходом та Багдадський договір зі Сходом дають Туреччині почуття більшої безпеки, все ж вона зобов'язана втримувати 500.000 армію, якої удержання її економічно послаблює.

Еманципація

Подорожний, який сподівається зустріти в Туреччині романтику Сходу, буде розчарований. Скрізь у Туреччині царює вже капелюх і шапка. Вірні, що ждуть в чергах перед входом до мечетів, нічим не відрізняються назовні від християн чи жидів. Назовні молитва в мечетах втратила свою кольористику, але внутрішні релігійні почування залишились такими ж твердими.

Також турецька жінка вповні вимандипувалась і зайняла в праці місце побіч чоловіка. В школах, на університетах, по бюрах і фабриках, скрізь дівчата працюють побіч хлопців. Морські пляжі, які колись були в Туреччині зарезервовані тільки для чоловіків, нічим не відрізняються від пляж по інших краях. Це саме в кавярнях, ресторанах і забавових залях.

Дуже багато енергії присвятив уряд проблемі шкільництва. 15% державного бюджету віддано на потреби виховання. Статистика показує, який поступ зроблено: в 1923 році було в краю 5.062 школи, 358.600 учнів і 12.500 учителів; сьогодні є вже понад 20.000 шкіл, 2,305.000 учнів і 57.450 учителів.

Рівночасно університети і технічні інститути щораз поліпшують свої програми і вишколюють своїх спеціялістів. Число неграмотних з колишніх 90% в сільських районах — спало на 60% і далі спадає.

Мустафа Ататюрк, щоб влегшити населенню опанувати штуку писання, а також щоб доступними зробити твори Заходу, впровадив, замість давньої арабської, латинську азбуку. Отже молоде покоління не знає вже письма, писаного арабським шрифтом. Трудність мають тільки студенти історії, які вивчають давні твори. Впровадження нової азбуки йшло також впарі з сепарацією поміж державою і мусульманською релігією.

Господарська ситуація

Туреччина бореться з господарськими труднощами, їй не достає девіз. Тому турки стараються по змозі обмежувати імпорт чужих товарів і вдоволяються своїми. Девізи, які дістають за свій експорт, в більшості йдуть на закуп зброї.

Уряд виразно фаворизує селян і фінансує експлуатацію природних багатств, бо це дає прожиток краєві. Селяни користають з податкових полегш, дістають змогу набувати сільсько-господарські машини. Не диво отже, що теперішня урядова демократична партія в основному спирається на селян.

Уряд старається також урухомити турецьку промисловість. Він заохочує будувати фабрики текстильних товарів, найлону, пластики, обуви тощо. Але Туреччина не продукує ще важких машин та їх складових частин і це робить її залежною від закордону й підриває дивізи. Щоб зарадити господарській кризі, уряд шукає довгоречинцевих кредитів за кордоном, головно в ЗДА. Туреччина сподівалася дістати 300 мільйонів долярів позики, а дістала всього десяту частину цього. Американці уважають, що Турки господарять нераціонально і починають нараз багато коштовних підприємств, замість робити й викінчувати їх почерзі. Але турецький уряд все таки не перериває праці, бо мусить дати роботу своїм громадянам. Тут треба підкреслити, що згадана вгорі економічна американська допомога є незалежною від 200 мільйонової позики ЗДА на військові потреби.

Захід знає, що Туреччина є йому необхідна, щоб забезпечити за ним Близький Схід. Він оцінює також добру волю турків, які змінили свої звичаї і свою духову структуру, щоб приблизитися до заходу. Вони також багато в дечому уступили грекам, щоб зліквідувати взаємні спори та створити спільний фронт. Захід це оцінює і готовий завжди допомогти Туреччині.

Закордонна політика

Турки є мистцями в закордонній політиці. Не будучи великою імперією, вони завжди відігравали вирішну ролю на Близькому Сході. Сьогодні вони є єдиним звеном, який сполучує Атлянтійський договір з Баґдадським. Повнять отже ролю зв'язкового поміж Сходом і Заходом.

По другій світовій війні Туреччина здецидовано станула по боці Заходу. Вона включи-

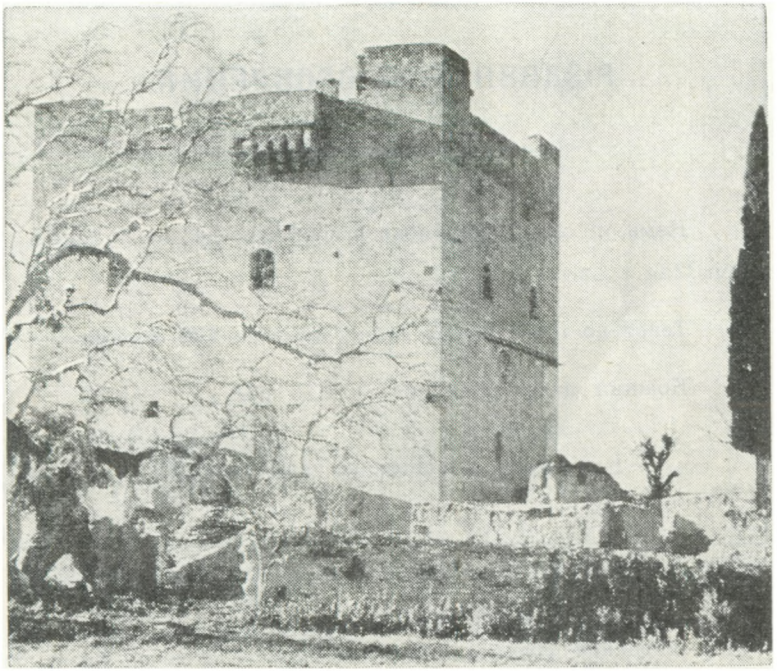

Одна зі старовинних турецьких башт (ХУ ст.)

лася в Атлянтійський і Багдадський договори, рискуючи навіть симпатіями в арабському світі. Вона вирeклася мусульманської політики для міжнародної політики безпеки.

Заявившись за Заходом, турецький уряд виступив тим самим проти ідеологічної і політичної експансії Совєтів. Зрештою, Туреччина є весь час здецидованим ворогом Росії та заступає їй доступ до Середземноморя. Недавно вона дала три великі докази вірности Заходові: в справі Кипру, під час Суезького конфлікту і в справі Альжиру. В дуже делікатній справі Кипру, Туреччина заступає, на випадок уступлення Англії, поділ острова поміж нею і Грецією. В ніякому випадку вона не погодиться на приключення Кипру до Греції.

На оборону держави Туреччина віддає 45% свого загального бюджету. Отже в цьому вона потребує помочі альянтів й Америка без застанови дає їй на озброєння по 200 мільйонів долярів річно. В останніх 6 роках дістала вона додатково 270 мільйонів долярів на розбудову комунікаційної сіт-

РІЗДВЯНІ ПОЗДОРОВЛЕННЯ

ЧЕРЕЗ "МИ І СВІТ"!

Нема ні одної української громади, де не доходив би "Ми і Світ"!

Текст до п'ять рядків друку коштує **2.00 доляри.**

Кожний дальший рядок — 0.50 дол.

Надсилати просимо як найвчасніше!

ки, з чого 100 мільйонів призначено на будову аеродромів.

Весь оборонний фронт Туреччини звернений проти головного напасника, отже проти Півночі. Одна частина армії є стаціонована в районі Босфору, інша на Сході — проти Кавказу (в разі війни СССР правдоподібно атакував би крилом, через Ірак), а третя перебуває в центрі, щоб поспішити на допомогу більш загроженому районові. Туреччина має тепер 22 аеродроми, 270.000 куб. метрів бензинових резервуарів, 14.000 км. комунікаційної сітки, і біля десять портів, спроможних принати океанічні кораблі. В Анкарі постійно перебуває американська військова місія, яка регулює витрати на потреби оборони.

Релігійні справи

Національна революція під проводом Ататюрка, перед 30 роками, відділила релігію від держави. Отже ісламу перестав бути державною релігією, хоч визнає його майже все населення. Цікаво, що це не викликало спротиву улемів й імамів, які кермують релігійним життям краю.

Ісламізм не має сьогодні свого релігійного провідника в Туреччині. Єдиним авторитетом є Коран, якого зміст пояснюють імами, часто не погоджуючись в його інтерпретації. Імами навіть не мають своїх синодів. Не робиться нічого, щоб змодернізувати релігійні практики. Це й причина, що багато турків, внутрі віруючих,

не практикують своєї релігії. Але це не значить, що ісламізм втрачає ґрунт в Туреччині. Він залишається там провідним чинником життя.

Імами одержують державну платню за посередництвом бюр для релігійних справ. Отже вони офіційно уважаються за релігійних провідників, хоч не носять вже своїх давніх широких одягів.

Є в Туреччині досить поважне число православних греків, що групуються довкола патріяршого осідку у Фанарі, — біля 70.000 душ. Другу по кількості групу творять вірмени — приблизно 60.000, а третю католики — 22.000. Католики мають два архиєпископства — в Істанбулі (Апост. Вікаріят) і в Ізмірі (давня Смирна).

Турецький уряд явно фаворизує постанню марійської відпустової місцевости біля давнього Ефезу. Це т. зв. Панагія Капулю, де — як каже традиція, померла Пречиста Діва в домі св. Івана (більша правдоподібність, що Пречиста померла в Єрусалимі!). Минулого року це місце відвідало понад 25.000 прочан.

Слід тут зазначити, що турки також до деякої міри почитають Матір Христа і в каплиці Панагія Капулю можна часто бачити людей, що моляться до Пречистої і до Аллаха.

Т. Ґ.

ГУБКА

Серед сучасних типів багатоклітинних тварин великий інтерес являє найдавніша примітивна група їх — губки. Ще в дуже далекі часи, багато мільйонів років тому, вони вже були поширені в палеозойських морях.

Будова губок надзвичайно проста. Функції тканин у них не розмежовані, нема таких систем органів, як м'язова, кровоносна та ін. Колись губки навіть вважали зоофітами, тобто тваринорослинами.

Дорослі губки — нерухомі тварини, які сидять на дні водоймищ і на різних підводних предметах; лише їх личинки протягом короткого часу вільно плавають і розселяються. Губки мають надзвичайно високу здатність відновлювати свій організм. Так, з маленького шматочка і навіть окремих клітинних елементів може знову вирости губка.

Деякі види губок мають практичне значення. Морська туалетна губка, що добувається в Середземному морі, застосовується в побуті, а також у медицині для лікування захворювань щитовидної залози. Лікувальні властивості має сухий спонгіновий кістяк цієї губки, що містить 1,5-1,6 процента йоду; інша губка — веронгія має цієї речовини навіть 11-14 процентів. Висушена і розтерта в порошок прісноводна губка — бодяга використовується в народній медицині для лікування ревматизму та інших хвороб.

Проте губки можуть завдавати і шкоди. При надмірному розростанні бодяг в рибоводних ставках з ними доводиться боротися.

В. Владко

ПЕРШІ ЛЮДИ НА ВЕНЕРІ

Друкуємо легко проредаговані розділи з другої частини науково-фантастичного роману В. Владка "Перші люди на Венері", які розповідають про пригоди учасників експедиції на чужій планеті.

Перша частина романа розповідає про виліт з Землі на Венеру першої української міжпланетної експедиції. В її складі — керівник експедиції Микола Ринденко, геолог і астрофізик — Вадим Сокіл, енергетик і відомий мандрівник Іван Лунь, а також студентка політехнічного інституту Галина Рижко.

Чимало труднощів зустріли міжпланетні мандрівники на протязі свого довгого шляху до загадкової планети Венери, де вони сподівалися відшукати і привезти з собою на Землю новий елемент — ультразолото. Цього елементу немає на Землі. Ультразолото дуже потрібне господарству, бо воно заощадить мільйони тонн різних металів, які гинуть від корозії — іржі та окисів.

Нарешті космічна подорож закінчена. Але спуск на Венеру виявився дуже важким, бо поверхня планети оповита непроникливою пеленою хмар і астронавти не мали можливости вибрати місце для причалу. Міжпланетний корабель, астроплан, під час причалу скотився у глибоке міжгір'я і застряг там між скелями. Це створило нове серйозне утруднення: невідомо, в який спосіб мандрівникам пощастить визволити астроплан для повернення на Землю. Крім того, аналіза показала, що повітря Венери перенасичене вуглекислотою, і тому мандрівники можуть виходити назовні тільки у скафандрах з приладами для дихання.

Ці скорочені розділи розповідають про пригоди учасників експедиції на чужій планеті.

I

Двоє людей у скафандрах з закругленими зверху прозорими циліндричними шоломами вийшли із зовнішнього люка астроплана. Слідом за ними висунулася легка переносна металева драбинка, і люк зразу ж зачинився. Люди в скафандрах встановили драбину так, що її нижній кінець уперся в ґрунт, і спустилися з астроплана. Це були Ринденко і Лунь; перший ніс якусь довгу, загорнену в тканину річ, другий тримав у руці коротку автоматичну гвинтівку.

Микола перший зіскочив з драбинки на землю — землю Венери, де ще ніколи не ступала нога людини. Він глянув навколо. Дивний, незвичний краєвид зустрічав їх на чужій планеті. Насичене вологою тепле повітря нагадувало оранжерею.

Вони стояли в міжгір'ї. Гостроверхі скелі, величезні брили бурого каміння здіймалися з усіх боків серед рясної зеленої рослинності. Високо над скелями повільно пливли важкі сірі хмари, одна за одною, одна за одною. Сонце, мабуть, ніколи не пробивало своїм промінням щільну хмарну ковдру планети. Але світла було багато, навіть у глибокому міжгір'ї, де лежав астроплан.

Лунь уважно обдивлявся скелі. Хто знає, чи не виткнеться з-за них яке-небудь страховище? Треба бути напоготові до всього. Автоматична гвинтівка на взводі, в ній тридцять надійних розривних куль, електричний пістолет при боці, під лівою рукою, дві атомні гранати на поясі, запасні обойми з патронами для гвинтівки — в кишені. Що ж, Лунь готовий до будь-якої зустрічі!

Ринденко дивився на верхівки скель, на хмари, що повільно пливли в небі. Лунь почув його схвильований голос.

— Вітай, невідома плането! — урочисто говорив академік, простягнувши вперед руки. — Вітай, Венеро, загадкова плането таємниць і несподіванок, на яку досі не ступала нога людини! Ми прийшли сюди — і ми відкриємо твої таємниці, хоч як негостинно ти зустріла б нас!..

Він озирнувся. Його сиву голову було добре видно в прозорому шоломі: іноді здавалося, що й взагалі немає ніякого шолома, тільки навколо голови переливаються м'які світлові відблиски.

— Так, я схвильований, Іване, — сказав Ринденко, побачивши, як уважно поглядає на нього Лунь. — Схвильований цією миттю, якої ми так довго чекали, до якої ми так наполегливо готувалися цілі роки. Ми з вами — перші люди на Венері! Іване, та висловте ви бодай чимсь ваші почуття! Зараз ваша стриманість просто протиприродна! Ну, Іване!

Лунь збентежено розвів руками.

— Не вмію, Миколо, — відверто признався він. — Всередині дуже багато, зовні нічого немає. Всередині кипить, зовні спокійно. Така погана вдача, Миколо, — засміявся Лунь, — навіть батько і мати казали. Проте нічого, ви хвилюйтесь, а я буду спокійний. Разом складемо, поділимо на два, буде якраз. Гаразд?

— Добре, добре, Іване, — також сміючись, відповів Ринденко. — Вже з вашого незвично довгого монологу бачу, що й ви нетакий спокійний, як здається. Гаразд, ходімо, друже мій. Ота висока скеля, думається мені, найкраще підходить для нашої мети.

Швидкими, легкими кроками він рушив до скелі, на яку перед тим указав. Лунь ішов слідом за ним, уважний і насторожений.

Ось Микола спинився. Він нахилився і здивовано поглянув собі під ноги.

— Чи доводилося вам бачити щось подібне? — спитав він голосом, у якому звучало явне здивування.

— Ні, — коротко відповів Лунь, відступивши на крок.

Частина схилу перед ними була вкрита міріядами комах. Істоти найрізноманітніших форм — довгі, короткі, круглі, плескаті, з шістьма, десятьма і

сотнями ніг, різної величини, розміром з муху і величезні, мов жуки-рогачі, — комахи сунули одним суцільним потоком по западині, край якої зупинилися мандрівники. Цей живий потік спускався з одного схилу, перетинав міжгір'я і підіймався на другий схил. Комахи пересувалися кількома шарами, один над одним, вони поспішали, випереджали одна одну, наче хтось гнав їх. І жодна не ухилялася вбік. Всі трималися в одному річищі.

Лунь обережно опустив у цей живий потік ногу в гумовому чоботі. Він відчув, як під його підошвою хрумтять сотні комах. Але потік не спинявся, він обтікав ногу мисливця і продовжував свій рух.

— Дуже дивне явище, мушу сказати, — процідив Лунь. — Проте можна йти далі, Миколо.

І він кількома кроками перейшов живу річку, занурюючись в неї майже по коліна. Ринденко ішов слідом за ним.

Група високих дерев, схожих на пальми з широкими віялами довгого зеленого листя, стояла на їх шляху. Микола показав на них:

— Як бачите, Іване, Сокіл був правий, коли запевняв нас, що на Венері ми зустрінемо рослинність, подібну до фльори нашого земного юрського періоду. Всі дерева справді нагедують рослинність цього періоду.

— Відносно рослин сперечатися не можу, — відгукнувся Лунь. — Зате тварини тут, зауважу, інші. Не такі, як красномовно описував Вадим. Ось, прошу вас, чудовий зразок!

Рука Луня вказувала кудись між стовбурами дерев. Тепер побачив і Ринденко. На товстих блискучих нитках гігантського павутиння, яке густою сіткою простягнулося між двома високими деревами, сидів великий, гладкий, кошлатий павук. Він був завбільшки в людську голову. Павук уже помітив людей, що наближалися, його гострі очиці люто втупилися в них, довгі криві лапи ворушилися в павутинні, — і не можна було зрозуміти, чи хоче він втекти, злякний невідомими чужинцями, чи навпаки, хоче кинутися на них.

— Як він вам подобається? —спитав Лунь Ринденка, тримаючи гвинтівку напоготові.

— Досить огидна істота, — пробурмотів Микола. — Проте, Іване, зустріч з цим, як ви висловилися, "чудовим зразком", зовсім не спростовує припущень Вадима. Цілком можливо, що такі павуки існували і серед земних юрських тварин. Наші зустрічі, знаєте, ще не розбивають теорії Сокола...

— А ось іще приємна компанія! — гукнув Лунь, оглядаючись. — Ні, Миколо, тут інша фавна!

З-за великої скелі назустріч їм вилетіла ціла хмара крилатих істот. Великі, з долоню завбільшки, комахи з пронизливим дзижчанням обліпили шоломи і скафандри мандрівників. Лунь бачив, як вони звивалися, чіпляючись за складки скафандра і намагаючись ужалити товсте скло шолома; бачив, як вигиналися на склі гострі жала, як виступали з них малесенькі краплинки каламутної жовтавої рідини. На щастя, навіть ці гострі жала були нездатні пошкодити скафандри, вкриті по-

верх ґумової тканини ще й густою металевою сіткою.

Відмахуючись від набридливих комах вільною рукою і ґвинтівкою, Іван Лунь відступив з тіні, яку відкидала скеля, на світло. І зразу ж комахи відлетіли від нього, немов зникли. Зацікавлений Лунь знов увійшов у тінь скелі — і вони знову люто накинулись на нього.

— Цікавий приклад світлобоязні у комах, — зробив висновок Микола, стоячи на світлі. — Так, все це добре...

— Мені не дуже подобається, — заперечив Лунь. — Не дуже добре — ці комахи.

— Так-так, це я машинально сказав, що добре, — погодився Ринденко. — Зовсім не добре, Лунь. Але все ж таки, як нам іти далі? Тут, у проході між скелями, ці люті комахи. Там, між деревами — павук. А більше проходів угору я не бачу.

— Дуже просто, Миколо. Можна йти куди хочете. Комахи тільки дзижчать і липнуть до нас. Не страшно. Можемо не звертати уваги. Вони не зашкодять нам. Скафандри міцні. Але між деревами ближче. Гадаю, зніму павука, і підемо там.

І, не відкладаючи, Лунь підняв автоматичну ґвинтівку. Але Ринденко спинив його:

— Зажди́ть хвилинку, Іване. Це поки що досить рідкісний екземпляр. Краще спочатку зніму його я, а потім уже ви, згода?

Він вийняв свій маленький фотоапарат і сфотографував величезного павука, який все ще неспокійно перебирав лапами.

— Тепер справа за вами, Лунь.

Сухий звук пострілу розірва повітря. Павук підскочив і впав на землю. Шлях був вільний. Мандрівники пройшли між дерев і опинилися біля підніжжя тієї скелі, яку з самого початку обрав Микола. Ще кілька хвилин — і обидва стояли на її вершині. Звідси відкривалася значно ширша панорама, ніж знизу.

Корабель лежав у вузькому міжгір'ї, оточеному скелями. Це міжгір'я, завглибшки метрів в п'ятдесят, колись було, мабуть, руслом річки, подекуди воно було всіяне камінням, принесеним сюди бурхливою водою. Але все це було, певно, дуже давно, бо тепер міжгір'я позаростало деревами, які підносили свої струнки ґлянсуваті стовбури поміж камінням і скелями. Дивовижні, незвичайні дерева! Вони були схожі водночас і на пальми, і на гігантські папороті. Деякі з них високо здіймали свої зелені віялоподібні верхівки, інші, навпаки, були покручені й присадкуваті, наче плазували по ґрунту, обвиваючись навколо скель...

Микола Ринденко засмучено похитав головою:

— Поганеньке місце вибрали ми для посадки астроплана, Іване! Ну, як його вибратися звідси? Адже корабель так застряв, що не допоможуть навіть його колеса... вони не підуть по цьому величезному камінню. А стартувати з допомогою ракетних двигунів прямо з цього вузького міжгір'я теж неможливо. І скель як багато! Ні, погане місце ми вибрали!..

— Зауважу: не пам'ятаю, щоб нам доводилося вибирати його, — спокійно відгукнувся Лунь.

— Так, це, звісно, правильно,

проте... Ну, гаразд. Про старт з Венери думати ще рановато.

— Гадаю, так. Ще встигнемо подумати.

— А як ви вважаєте, Іване, товариші бачать нас тут?

Лунь посміхнувся:

— Ми бачимо астроплан, значить, вони також бачать нас. — І він зробив вітальний жест рукою в бік астроплана, який тьмяно виблискував шліфованим корпусом у глибині міжгір'я.

Справді, Вадим Сокіл і Галя Рижко бачили все. Лише на кілька хвилин Ринденко і Лунь зникли з їх поля зору, — тоді, коли на них в тіні скель напали розлючені хижі комахи. Потім Сокіл і Галя помітили, як Лунь стріляв в якусь ціль.

— Іван уже й полює! — весело, але з ноткою заздрости в голосі сказав Вадим.

— Здорово, Вадиме, — озвалася Галя, яка невідривно дивилася в ілюмінатор. — І раптом — щонебудь схоже на оленя або хоч на зайця? Буде смачний обід. Ой, як хочеться свіженької їжі, набридли оті консерви і морожене м'ясо!..

— Не думаю, — заперечив Сокіл. — Ні олень, ні заєць не водилися в юрському періоді, і ви це добре знаєте, Галю.

— Ну, хай буде молодий ігуанодон. Як ви казали мені колись: "Засмажимо філе молодого ігуанодона"?

Сокіл відмахнувся:

— Ви довго ще будете згадувати те, що я казав жартома? Ну і характер у вас, Галю! А втім, хто зна, може статися, ігуанодони істівні, це питання палеонтологією не розроблялося. Власне кажучи, тут нема нічого неймовірного. Але вони вже забралися на гору, дивіться!

Тепер було добре видно: Ринденко і Лунь стояли на вершині скелі, яка панувала над міжгір'ям. Їх силуети різко викреслювалися на фоні неба. Лунь бив по скелі похідною киркою, Микола розгортав принесену ним якусь довгу річ. Через кілька хвилин Ринденко встановив на вершині скелі щось подібне до широкого грубого стрижня. Від нього відходили міцні сталеві відтяжки. Лунь укріплював їх на вбитих у скелю кілках.

Ось Микола обернувся до астроплана і помахав рукою, немов закликаючи до уваги товаришів, які залишилися в міжпланетному кораблі. Лунь також дивився в їх бік.

— Та бачимо, бачимо! — з нетерпінням вигукнула Галя. — Давайте вже скоріше!

Микола нахилився. Він щось робив з грубим стрижнем, укріпленим вертикально на скелі. І раптом той стрижень почав зростати. Потім на його верхівці розгорнувся великий український прапор! Прапор України, тонкий шовковий, блакитно-жовтий. Стрижень ледве похитувався в повітрі, підтримуваний сталевими відтяжками.

Український прапор, прапор любої Батьківщини, майорів на високій скелі Венери! Над ним пливли в небі хмари, внизу й навколо нього буяло зелене море примхливої рослинности невідомої планети, — але прапор Батьківщини гордо маяв у цьому світі, куди прилетіли відважні посланці українського народу.

Урочисто і нерухомо, наче в почесній варті, застигли коло

прапора Ринденко й Лунь. Галя Рижко схвильовано схопила руку Сокола. Вона вигукнула:

— Як чудово! Наш, український прапор на Венері, Вадиме!

Сокіл мовчки палко потиснув її руку. І вони заспівали могутній урочистий гімн України. Вони співали його на весь голос і радісно, випроставшись на весь зріст, з блискучими очима. Гімн лунав у каюті астроплана, але їм здавалося, що його мелодія охопила ціле міжгір'я, що разом з ними співає все — і скелі, і дерева, і густий зелений чагарник — уся Венера, увінчана гордим блакитно-жовтим прапором...

Пролунали останні слова Гімну. Галя відчувала, як гаряче б'ється її серце. Як усе прекрасно! І Вадим такий милий, хороший, близький! Їй не хотілося розмовляти, хотілося продовжити ці незвичайні хвилини, неповторні хвилини радости й щастя.

Але ось Сокіл перший порушив мовчання. Він стурбовано дивився в ілюмінатор.

— Здається, буде сильний дощ, Галю. Дивіться, яка насуває величезна чорна хмара!

Справді, з-за гори пливла велетенська важка хмара синьо-чорного кольору. Вона насувала ближче та ближче, опускалася нижче, майже торкаючись верхівок дерев, які затріпотіли і забилися у поривах вітру. Хмара закривала уже все небо.

Важко впали перші краплини. Вони скотились уздовж скла ілюмінатора, лишаючи на ньому широкі мокрі смуги. І майже одразу ринув рясний дощ. Не дощ, а злива: з низького темного неба лилися суцільні бурхливі потоки, немов хтось там, нагорі, перевертав один за одним величезні баки з водою. Такі ж бурхливі потоки мчали між скелями по схилах.

— Нелегко нашим добратися до корабля під такою неймовірною зливою, — промовив Сокіл.

Галя, не відповідаючи, прислухалася: їй здалося, ніби відкривається верхній шлюзний люк.

— Ідуть, ідуть! — радісно закричала дівчина.

За хвилину відчинилися двері каюти, і на порозі з'явилися Лунь і Ринденко. Вода ручаями збігала на підлогу з їх скафандрів. Галя кинулася до Миколи і допомогла йому зняти шолом.

— А ми вже турбувалися тут, Миколо, — збуджено говорила вона, — такий жахливий дощ, я ніколи не бачила нічого подібного!

— Так, прямо тропічний, — підтвердив Ринденко. — Яка ваша думка, Іване?

— Думаю, не тропічний. Цей дощ сильніший. Добре, що встигли дійти. Інакше було б важко, — відповів Лунь показуючи на ілюмінатор. — Дивитися звідси добре, йти там — погано.

Схили міжгір'я перетворилися на суцільні кипучі водопади. Разом із скаженою водою мчало вниз велике каміння, вирвані з корінням дерева. На дні міжгір'я бурлила і клекотіла ціла річка, що утворилася тут під час зливи.

Галя припала до товстого скла ілюмінатора. Ой, яка неймовірна злива! Від самого вигляду цих безперервних вируючих потоків ставало холодно.

Так холодно, що по спині мурашки бігають і навіть леденіють кінчики пальців на ногах. Це певна річ, тільки здається, — адже в каюті тепло, як і раніше. Але чому в Галі неприємно затерпла ліва нога, наче вона її пересиділа? Що за дурниці?

Мимоволі Галя помацала ногу вище коліна, де вона, здавалося, навіть трохи опухла, — і скрикнула від несподіванки. Її пальці відчули якусь гулю завбільшки в кулак.

— Ой!

— Що трапилося, Галю?

Дівчина мовчки злякано дивилася на свою ліву ногу. На ній біля коліна сиділа дивна, незграбна істота. Вона була кругла, наче булка, але темно-червоного, вишневого кольору, який різко виділявся на синій тканині. Істота сиділа нерухомо, її короткі товсті лапи вп'ялись у тканину.

— Струсніть ногою, Галю, звалиться! — крикнув Сокіл, підбігаючи до неї.

Ні, це не допомагало: огидна істота цупко трималася на нозі. Лунь узяв шомпол, яким чистив гвинтівку, і спробував скинути неприємного гостя з ноги. З цього також нічого не вийшло. Проте Лунь встиг роздивитися шестиногого незнайомця.

— Вважаю, це кліщ, — промовив він. — Насмоктався крові, дуже розпух. Галю, прошу, не хвилюйтеся, зараз усе зроблю.

Шомполом він підчепив і відірвав від тканини одну лапу кліща, потім другу, третю, не даючи їм знову вчепитися. Нарешті кліщ упав на підлогу, безпорадно перебираючи в повітрі лапами. Зблідла Галя нервово і злякано терла ногу обома руками: як же вона не відчула, коли кліщ почав кусати її?

— І ви не відчували нічого, Галю? — здивовано спитав Микола.

Галя хитнула головою: коли б вона відчувала!

— Немає нічого дивного, — заспокійливо промовив Сокіл. Він уже взяв з аптечки дезинфекуючу рідину і обмивав нею ранку на нозі Галі. — Цілком можливо, що ця порода кліщів насамперед випускає яку-небудь рідину, виділення своїх залоз, що анестезує тіло, робить його нечутливим до укусу. Своєрідне пристосування організму...

Він говорив веселим, життєрадісним тоном, мабуть бажаючи заспокоїти схвильовану Галю. Дівчина розуміла це: звісно, Вадим дуже турботливий і милий!

— Я б так і не помітила, — сказала вона сконфужено, — коли б не затерпла нога. А він не отруйний?

— Ні, ні, що ви! — заспокоїв її Сокіл, заліплюючи ранку пластирем. — От і все, для хвилювання немає причин. Безумовно, кліщ не отруйний. Ну, Галю, розвеселіться, мила! Адже нічого особливого не трапилося. І все, більше нема чого думати. У житті й не таке трапляється. Навіщо звертати увагу на подібні дрібниці? Та я б на вашому місці вже забув про все. Подумаєш, укусив якийсь мізерний кліщ! Дурниця!

— Дозволю собі зауважити: ще одна така дурниця сидить на вашій власній нозі, — про-

лунав рівний голос Луня, який спокійно розкурював люльку.

— Де? Де? От гидота! — підстрибнув стривожений Сокіл. Він люто вдарив себе рукою по нозі. Обличчя його перекосила гримаса огиди. З-під руки бризнула кров. Різкий удар розчавив кліща, що сидів у нього на нозі. Вадим заметушився: — Де дезинфекція? Скоріше промити! Чорти його знають, що це за кліщі... справді, страшенно неприємно...

— Думаю, не слід звертати уваги, друже, — попихкуючи люлькою, так само байдуже говорив Лунь, явно копіюючи Сокола. — Трохи вкусив кліщ, трохи вбили його. Дрібниця! Зовсім дурниці.

Сокіл сердито поглянув на Луня, але промовчав. Зате Галя сміялася на весь голос. Вона прекрасно розуміла, що не має права сміятися, адже ж Вадим спочатку хотів підбадьорити її. Але надто вже смішно він одразу змінився, коли справа торкнулася його самого. А тут іще Лунь під'юджує з таким серйозним виглядом... І хоча б усміхнувся. Як він може жартувати — і оком не моргне!

— Але, думаю, кліщі не самі залізли до нас, Миколо, — звернувся тим часом Лунь до Ринденка. — Певно, ми принесли їх сюди. Зараз встановимо.

Уважний огляд скафандрів довів, що Лунь був правий. На одному скафандрі сиділо три кліщі, на другому — один. Сухі й плескаті, вони неспокійно ворушилися, чуючи запах живих істот, кров'ю яких вони могли вгамувати голод. Негайно всі незвані гості були знищені.

Микола дивився на цю операцію, пощипуючи борідку, що завжди свідчило про його стурбованість.

— Друзі мої, — сказав він нарешті. — Нам слід обміркувати, як поводитися далі. Як бачите...

І раптом він спинився і прислухався.

Зовні наче хтось дряпав металевий корпус корабля. Астроплан здригнув, похитнувся. Галя бачила зблідле обличчя Сокола, насуплені брови Ринденка. Лунь з силою стискував поручччя біля стіни каюти, він оглядався, немов шукав чогось, і раптом мовчки вказав на ілюмінатор. Галя глянула і, скрикнувши від несподіванки, схопила Ринденка за руку.

Круглі, наче тарілки, очі — зеленкуваті витріщені очі невідомої тварини тупо дивилися ззовні в ілюмінатор. Не видно було ні носа, нічого, крім цих очей — і ще зморшкуватого великого рота, оточеного твердими наростами. Широко розтулялися і затулялися зубчасті щелепи, схожі на криві шаблі.

Це тривало лише кілька секунд. Потім усе зникло. Невідома гігантська тварина немов розчинилася в передвечірній фіолетовій сутіні за ілюмінатором, — сутіні, що ховала в собі таємниці загадкового світу Венери. (Далі буде)

НАСЕЛЕННЯ СВІТУ

Населення світу складається: у 34 відсотках з дітей нижче 15 років, в 59 відсотках з чоловіків і жінок в віці від 15 до 59 років та лише у 8 відсотках у віці понад 59 років.

БАТЬКІВЩИНА ЛІТАКА — УКРАЇНА

Сьогодні, коли літунство стоїть уже на межі міжпланетних просторів, слід згадати, що вперше піднялась людина в повітря на нашій батьківщині — Україні. Брати Райт, що їх офіційно уважається першими пілотами, були тільки (може й несвідомими) послідовниками нашого земляка О. Можайського.

Виявлені архівні матеріяли показують, що ідея збудувати "повітряний корабель, на який не впливають морські шторми", виникла в Можайського ще в 1855 році. Здійснив він її в середині 60-их років недалеко Вологди, а головні практичні роботи над проєктами "повітролітального снаряда" — як він його називав, проводив Можайський в 70-их роках в Україні.

Знайдені за останні роки документи у Вінницькому і Хмельницькому обласних архівах доводять, що в період 1869-1876 рр. капітан першої ранги О. Можайський проживав у містечку Вороновиці (тепер районний центр Вінницької області), в маєтку його племінника. Головний будинок — палац із 43 кімнат — зберігся до сьогодні і тепер там міститься середня школа. Вмурована там і пропам'ятна таблиця на честь Можайського.

Восени 1876 року Олександер Можайський виїхав з Вороновиці у Петербург і там почав будувати свій "повітреплавний снаряд".

Зібрані на Вінниччині матеріяли свідчать, що перш, ніж будувати літак, Можайський довго вивчав політ птахів, проводив численні досліди з птахоподібними моделями, створив літаючі моделі, а потім збудував великого повітряного "змія", на якому не раз сам піднімався в повітря. Ще в 1877 році морська газета "Кронштадський Бестнік", написала, що досліди з повітряними зміями Можайський робив у 1873-1876 рр. і "літав з комфортом".

Як тепер з'ясовано, польоти на "змії" провадилися поблизу села Потуш, за десять кілометрів від Вороновиці. Повітряний "змій" був схожий на човен з великими крилами, тобто був прообразом будованого літака. Перед підйомом у повітря "змій" котився по землі на чотирьох колесах, змонтованих на візку під човном. "Змія" прив'язували довгим міцним шнуром до фаетона або воза, запряженого трьома кіньми. Коли коні бігли швидко, особливо з пагорбка в низ, повітряний корабель відривався від землі і летів за візком на висоті майже до двох сяжнів.

Польоти на повітряному "змії" мали велике значення для створення літака: вони дали змогу винахідникові правильно визначити розміри підйомної поверхні, яка могла б тримати людину в повітрі, а також і розробити конструктивну схему "повітролітального снаряда". Польоти на повітряному "змії" Можайського по-

мітило населення. Одні глузували з нього, називаючи його дивакомъ а інші говорили, що він зв'язався з нечистою силою, яка носить його над полями. Коли Можайський від'їхав до Петербурга, то кликано священика, щоб відслужив молебень і освятив усі будівлі, щоб вигнати "нечисту силу".

Можайський залишив у племінника повітряного "змія" і там він пролежав довгий час. Польоти нераз демонстровано перед гостями і родичами на дачі "Дубина", розташованій поблизу села Потуш, на березі Південного Бугу.

У Вороновицькому районі ще й досі живуть свідки цих польотів. Клим Кобець сам бачив політ повітряного "змія", що спустився на річку Буг. Як він згадує, "...з гори від будинку котився човен з великими крилами, над крутим берегом човен відокремився і пролетів у повітрі потім спустився на воду..."

Переказують, що під час перших польотів на "змії" Можайський вдарився в ногу і довго не вставав з ліжка. Тоді священик сусіднього села виголосив проповідь, вказуючи на "гріх людини", яка уподібнилася птахові, що є "проти єства людського".

До наших днів "змій" Можайського не зберігся. На дачі "Дубина" був він ще в 1912 році. Мабуть, знищено його в часи революції і визвольних змагань.

"Змій" Можайського — це прототип сучасного повітряного планера і прообраз першого літака. Малюнок — "Паровий аероплан Можайського 1876 року" — зберігся як свідок великої творчої роботи винахідника першого в світі літака. Можна уважати доведеним, що "повітролітальний снаряд" Можайського народився в Україні, і Поділля є колискою першого літака.

Олександер Можайський

"Основою майбутнього літального апарата — писав Можайський — має бути нерухоме, нахилене до горизонту під невеликим кутом крило, яке сдержує тягу від спеціяльних гвинтів". Це завдання він блискуче виконав. Поліпшені літальні моделі збудовані за цим принципом. Їх публічно демонстрували науковій комісії у Петербурзі 1877 року, а пізніше, в 1882-1885 рр. і "повітролітальний снаряд" пройшов випробування. Літак, змонтова-

ний і збудований Можайським, міг підняти в повітря людину. Це була велика перемога.

Треба сказати, що літак Можайського складався з п'яти частин, які мають і сучасні літаки: фюзеляж, схожий на човен, нерухомо-несучі поверхні — крила, ґвинто-моторна частина, хвостове оперення і шасі — візок на чотирьох підресорених колесах. **С. С.**

ФЕНОМЕН

У Парижі живе феноменальний поліглот Григорій Колпакчі. Ця 60-річна людина відзначається винятковою пам'яттю і дивовижною здібністю до швидкого засвоєння різних мов. Колпакчі повністю володіє французькою, німецькою, еспанською, португальською, італійською, турецькою, російською, сучасною грецькою, баскською та іншими мовами.

Він читає без словника на всіх европейських мовах, а також по-латині, по-стародавньо-грецьки, по-китайськи, по-персидськи, по-арабськи та по-фінськи. Щороку Колпакчі вивчає одну мову. Коли його спитали скільки він знає мов, той відповів: "сімдесять а може і вісімдесят".

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Як вичистити швидко темний одяг від білого "моху"?

— Пластром (адгесів тейп), навинутим на долоню, липким боком назовні.

***

Як випрасувати краватку, щоб не блистіли шви?

— Вкласти під поверхню грубий папір.

***

Як відновити стару вуальку від капелюха?

— Випрасувати її на воскованому папері.

***

Як продовжити життя панчохам?

— Перед одяганням намастити руки і стопи обильно кремом або одягнути на руки рукавички.

***

Як визбутися непотрібних помад до уст (липстиків)?

— Вичистити ними червоні мешти.

***

Як відновити знищені кольорові мешти?

— Обтерти їх з пороху та намастити фарбою, що нею забарвлюють харчі (фуд колорінг). Як висохнуть, вичистити звичайною пастою.

***

Як використати стару сільничку?

— Тримати в ній довгі шпильки до капелюха.

Віра Ке.

Ів. Р-ний

ЗАСТОСУВАННЯ ПОСТІЙНИХ МАГНЕТІВ

Зріст телекомунікації і легкої індустрії вимагає й постійного зросту продукції високої якости постійних магнетів.

Постійний магнет, це такий магнет, який постачає постійно, без перериву чи зіпсуття, рівномірне магнетне поле, в якому всякий провідник з електричним струмом коливається чи обертається відповідно до того електричного струму або, навпаки, утворює (генерує) в собі електричний струм, коли той провідник коливати чи обертати в магнетному полі.

З такою функцією, постійний магнет є невід'ємною частиною в таких речах теперішнього домашнього вжитку, як телефонна слухавка, телефонний дзвоник, голосник чи репродуктор, грамофонний посилювач, в частинах радіо-, а особливо телевізійних апаратів, електричні замки, лічильники електричної енергії, лічильники автомобільної швидкости й інших речах чи приладах.

В індустрії більшість приладів, які вимірюють, записують і контролюють дію складних механізмів, теж діють на основі постійного магнетного поля, хоч їх скалі можуть бути градуйовані в кругових мінутах, градусах температури чи галюнах на годину.

Також різні магнетні затискачі й тримачі, починаючи від тяжкої промисловости й кінчаючи кухонними тримачами чи тримачами паперових зчеплювачів на канцелярійських столах, побудовані на основі постійних магнетів.

Особливо такі електронічні апарати, як телевізія, радар й інші, до них подібні, потребують стійкого постійного магнету.

Над виробленням матеріялу для постійного магнету, науковці в багатьох країнах працюють уже давно і в цій ділянці вже досягнено значних успіхів. До 1933 року для цього вживали стопи криць, які близькі й того самого роду, як інструментальна криця. Потім було введено складні вуглецеві вільні стопи з нікелю, алюмінію, кобальту, міді й заліза, але ці стопи, альні й альніко, неможливо гнути чи ствердлити в холодному стані й вони потребують гарячого обробітку ще перед намагнечуванням їх, бо коли їх нагрівати після намагнечування, то вони тратять свій магнетизм.

В 1938 році шефільдські дослідники в Британії зробили перший крок в процесі гарячого обробітку стопів в час застосовування магнетного поля,

або їх намагнечування. Прикладання цього процесу до різнозмінених стопів дало сильно вдосконалені анізотропічні матеріяли для постійних магнетів, які тепер широко вживані й знані як алькомакс чи тикональ в Брітанії й льніко п'ять чи альніко шість в ЗДА, Вони технічно є високоефективні, сильні, надзвичайно стійкі й, головне, найбільш економічні. Типічний склад таких стопів можна подати так: 24% кобальту, 13% нікелю, 8% алюмінію, 3% міді й заліза, яке творить основну вагу сплаву, з можливими малими додатками ніобію, титанію чи цирконію.

При відлитті такого анізотропічного стопу відбувається збір крупинок кристалів з відповідними геометричними розміщеннями атомів в середині кожного кристалу, але з різними випадковими напрямками їх магнетних осей. При намагнечуванні такого стопу, особливо при гарячій обробці його в магнетному полі, всі його кристалики своїми магнетними осями розташовуються в одному порядку — північними полюсами в однім напрямку, а південними в протилежному. Намагнечування такого стопу в гарячому стані значно посилює його магнетизм.

Хемічні методи вироблення магнетів

Найдавніше відомий магнетний матеріял, це оксид заліза — природний лодестон. До деякої міри теж простий магнетичний матеріял, який тепер виробляється, є механічна суміш оксиду барію й заліза з такою масою, як керамічна глина. І хоч магнетична енергія цих матеріялів відносно мала, вони є придатні в деяких застосуваннях, а мала вартість сировини цих матеріялів, цілком виправдує їх виробництво й застосування.

За останньою новою теорією почалися дослідження методів вироблення постійного магнету з ще більшим потенціялом придатности, хоч зв'язані з цим економічні фактори, ще й невідомі.

Цей метод полягає в тому, що речовини, які використовуються на магнети, як залізо чи залізо-кобальт, роздрібнюються на дуже дрібненькі часточки, такої величини й форми що творять найбільший опір до зміни їх стану після намагнечування, яке якраз і потрібне для постійного магнету.

Для вироблення такої залізної пудри, думається використати хемічні методи. Для скріплення докупи тієї пудри можна використати відповідний пластик чи іншу подібну речовину.

Теорія підказує, що коли вдасться досягти ідеальних часточок роздрібненого магнетного матеріялу, то вироблений такою методою постійний магнет перевищить своїми якостями теперішній найкращий постійний магнет із стопу. І над цим тепер працюють науковці у Франції, Брітанії і ЗДА.

ПОЕТ - ПРОБУДИТЕЛЬ ГРУЗІЇ

В цьому році Грузія відзначає 120-річчя з дня народження Іллі Чавчавадзе, що відіграв у її пробудженні подібну ролю, як Тарас Шевченко в пробудженні України.

Чавчавадзе писав про свою поневолену Росією батьківщину:

Раба тут за людину не
вважають.
Від матері малятко забирають.
І продають не знати і кому...
Із чорною злобою сатанинською
Глумляться над любов'ю
материнською.
Наперекір природі і уму.

Коли читаєш ці гіркі, безстрашні рядки поеми Чавчавадзе "Видіння", — відразу згадуєш Шевченка, його гнівну музу!

Чавзавадзе так само, як і наш Шевченко, жадібно припадав до життєдайного джерела — героїчної історії свого народу і воскрешав її з новою силою і новим блиском, запалюючи серця сучасників пристрасним бажанням служити вітчизні, як служили їй батьки і діди. Адже це Чавчавадзе показав нам Димитрія Самопожертвователя, який іде на смерть — тільки б врятувати свою вітчизну! Чавчавадзе показав нам мушу і ратая, які так нагадують селян України. Невипадково голос і серце Чавчавадзе співзвучні з голосом і серцем Шевченка.

24 травня 1898 року, до дня 40-річного ювілею його творчої діяльності, Михало Коцюбинський, Борис Грінченко, Володимир Самійленко та інші звернулися зі словами сердечного привіту до Чавчавадзе від імені українців з Чернігова. З цілковитим правом вони могли написати свого чудового листа і від імені всієї України до народу всієї Грузії такі прекрасні почуття були висловлені ними! Ось він, цей хвилюючий лист:

"Перед народом, який здобув собі волю й незатамований шлях до кращого життя — схиляємо голови. Народ зневолений, але з гаслом волі, має наше серце.

Грузія, цей чарівний закуток, що міг би бути раєм на землі, ділить лиху долю з нашою Україною, той самий чужий режим, таке ж гнічення живого серця народного.

Віщий дух поета нашого Шевченка, літаючи над пишною Грузією, так малював нам країну Вашу в поемі "Кавказ".

За горами гори, хмарою повиті,
Засіяні горем, кров'ю политі.
Споконвіку Прометея
Там орел карає,
Що день Божий довбе ребра
Й серце розбиває.
Розбиває, та не вип'є
Живущої крови —
Воно знову оживає
І сміється знову.

Так, велике серце Прометея, який здобув для людськости божественну іскру, не лякаючись кари хижої сили, не розбито дощенту, воно оживає в грудях поетів-патріотів, борців за долю народу, до яких належи-

те і Ви, Високоповажний Добродію!

Що б не діяв ворог, він не скув душі живої, ні слова живого. Доказом цього є Ваша література, що розвивається щодалі то краще. І в тій літературі, не так великого числом, але дужого духом народу, Ваше ім'я займає почесне місце. Ваша слава давно вже перейшла межі Кавказу: і ми, українці, мали вже втіху прочитати деякі Ваші твори в нашій мові, бо вони промовляють до нашого серця так саме, як і до серця Ваших земляків.

В день, коли Вас вітав Ваш нарід, шануючи Вашу цінну довголітню працю на полі рідної літератури, ми, сини того народу, що несе одну долю з Вашим, що бажає, як і Ваш, вільного собі розвитку, прилучаємо й свій голос до того хору, що співав Вам славу. Слава знаменитому поетові-патріотові. Живіть ще довгі роки на користь своєму народові й людськості. Ваша праця є боротьба за існування народної душі, і ми певні, що ця боротьба не дасть їй загинути. На останку словами нашого поета скажемо: "Борітеся — поборете".

На чужині, залишивши свій рідний край у неволі, Чавчавадзе висловлює у своїх "Записках мандрівника" тривожне питання, таке схоже на ті думки, які мучать і нас на скитанні:

"Як зустрінуся з батьківщиною і як вона зустріне мене? Що нового почує від мене моя країна і що вона скаже мені? Хто знає, можливо, вона до мене повернеться спиною, наче до рослини, пересадженої на чужий ґрунт і вирощеної в чужому кліматі?"

Але надто любив поет свою Грузію і надто багато крові свого серця дав він їй, щоб могла вона відвернутись від нього, чи його забути! Його голос і сьогодні не замовк. Він летить через гори Кварелі, через Гомбори, через уснішені Кавкасіоні і промовляє гнівливими поемами, закликаючи скинути ненависне російське ярмо.

О. Н.

Хто хоче мило провести вечір, той мусить обов'язково вибратись 8 або 22 грудня на ревію

"СПУТНІК ВИБРАВ ВОЛЮ"

Влаштовує Братство Дивізійників у Торонті о год. 7-ій ввечері в залі Нар. Дому, 191 Ліппінкат.

Музика С. Гуміниловича, скечі — В. Софронова, декорації Г. Сосідка, реж. І. Кушніренка.

ПОШТА ПЕРЕСИЛКОВИХ АҐЕНЦІЙ В УКРАЇНІ

В XVIII і XIX сторіччях, коли торгівля набирала більш міжнародного характеру та виявляла тенденції дальшого розвою, Україна — шпихлір Европи, підтримувала вже досить живі торговельні зв'язки із закордоном, хоч ця торгівля і велась під російським іменем. Звичайно, що міжнародну торгівлю годі собі уявити без регулярних поштових зв'язків і правильної комунікації. Так, отже, розвій торгівлі зумовив в 1874 році постання Світового Поштового Союзу (Універсальна Поштова Унія), який устійнив правила міжнародної поштової комунікації, в яку включилися всі держави світу.

До 1874 року поштова система поодиноких держав, якщо десь вона була, ніяк не пособляла розвоєві торгівлі і не охороняла інтересів купця. Коли, напр., одеський купець хотів вислати листа чи свій товар поза кордони України, то він здавав його в поштову або портову контору і та посилка мусіла ждати там так довго, аж з порту від'їде корабель, який приблизно йде в тому напрямі, куди призначена посилка. А що в тому часі не було визначених точних реченців кораблів чи відходу посланців, то висилка такого листа чи посилка інколи дуже запізнювалась. Коли ж корабель чи поштовий посланець не йшов до тієї якраз місцевости, для якої був призначений лист, то на якомусь роздоріжжі його залишали і він знову ждав щасливої нагоди. Це заставило купців думати про досконаліший засіб комунікації.

І так, вже в 1673 році в Лондоні (Англія) постала перша пересилкова аґенція. З того часу, аж до постання Світового Поштового Союзу в 1874 р. пересилкові аґенції поширилися по всіх більших портах світу, з українськими портами включно. Ці аґенції мали також своїх аґентів-заступників на суходолі в більших торговельних осередках та на границях держав, в місцях де перехрещувались міжнародні торговельні шляхи. Є відомості, що напр. в Одесі було кілька таких аґентів. В Бродах, де аж до 1919 року перетиналися торговельні шляхи Західної і Середньої Европи та Европи і Близького Сходу, — також були такі аґенти. Напевно такі пересилкові аґенти були також в інших містах України і вони були зв'язковими ломіж торговельним світом України і закордоном.

Отже тоді вже, коли купець бажав переслати свого листа чи товар за границю, він з повним довір'ям через портову контору здавав його капітанові, а цей усю пошту передавав пересилковій аґенції, яка, перебираючи посилку, зобов'язувалася негайно її вислати. На перехрестях, аґенції чи аґенти

передавали посилки на інші кораблі чи амбулянси і ті доставляли її адресатові.

З філателістичного боку, листи, пересилані за посередництвом пересилкових аґенцій, інтересні тим, що вони були пересилані приватними шляхами аґенцій. Тільки вже на останньому етапі, тобто в країні їх призначення, вони були передавані місцевій пошті, якщо така в країні існувала. Про це говорить нам відсутність на таких листах поштових марок та інших поштових значків. Натомість є на них інші інтересні знаки.

Знаємо, напр., один лист, висланий морським шляхом з Одеси до італійського містечка Ліґгорн, через Царгород і Мальту, з печаткою, яка вказує, що він був дизинфікований в лікарні на Мальті. Крім цієї печатки є ще на листі печатки пересилкового агента і датівники аґентів, на яких можна відчитати, коли той лист перейшов кожну аґенцію. На іншому листі є зазначено, скільки коштувала пересилка листа, наданого в 1838 році з Калькути до Лондону (йшов 99 днів). Ще на іншому, висланому в липні 1773 року з Царгороду до Відня, зазначено, що він також був дезинфікований (мабуть, на Угорщині).

Не менш інтересні є печатки-датівники на листах, які показують, скільки треба було часу на те, щоб лист перейшов від надавця до відборця. Напр., лист, висланий сухопутнім шляхом з Одеси до Ґенуї 13. 9. 1822 року, прийшов до Бродів 22. 9, а до Ґенуї — 7. 10. 1822; На цьому листі є записане чорнилом ім'я і прізвище брідського пересилкового аґента. В нашій збірці маємо листа, висланого з Одеси до Марселю (Франція), його дата нечитка, який прийшов суходолом до Відня 10. 7. 1866, через контори аґенції в Штрасбурґу і Парижі перейшов 12. 7., а вже 13. 7. 1866 був доручений власникові в Марселі.

Таких листів, що перейшли через руки аґентів, збереглося досить велике число, так що можна вже зробити реєстр пересилкових аґенцій, які діяли на терені України. Цей реєстр був би ще одним показником, наскільки Україна в XVIII і XIX ст. була включена в міжнародну торгівлю. Те корисне завдання повинні взяти на себе українські філателісти і цим доказати, що філателія є не тільки приємною, але й корисною розвагою.

Бачимо, отже, що початки української філателії сягають куди глибше в минуле, як це ми звикли думати. Їх ніяк не можна пов'язувати з роками наших останніх визвольних змагань, коли то появилися перші українські державні марки, ні навіть з часом, коли випущено перші марки земських управлінь в Україні. **С. Ґела**

400 ТИСЯЧ ТОНН НА ГОДИНУ

Стільки більш-менш бензини витрачають на годину автомобілі в усьому світі. Загальна кількість автомобілів на світі становить біля 40 мільйонів.

ЩОМІСЯЧНИЙ

КОНКУРС "МИ І СВІТ"

Відповіді на питання з жовтня:

1. Автором поеми "Давня казка" є Леся Українка.

2. Українська етнографічна територія охоплює собою 945.300 квадратних кілометрів; теперішня УРСР має 601.000 кв. км.

3. Автором слів гімну "Ще не вмерла Україна" є П. Чубинський, автором музики є Михайло Вербицький.

Після вильосування поміж правильними відповідями першу нагороду в сумі **15 дол.** одержав **інж. Л. Лисенко** (Мюнхен, Німеччина), а другу нагороду в сумі **5 дол.** одержала пані **Віра Орелецька (Німеччина).**

Наші нові питання:

1. Хто й коли заснував НТШ?
2. Коли й де народився і помер Григор Орлик?
3. Хто й коли випродукував перші українські фільми?

Відповіді на ці питання слід надсилати найпізніше до 20 лютого 1958 року. Пригадуємо, що реченець надсилання відповідей листопадового конкурсу минає 20 грудня.

Нагороди за правильні відповіді уфундовує відома фірма — магазин хатнього устаткування

ALPHA FURNITURE CO.

735 Квін Стр. Вест — Тел. EM 3-9637 — Торонто, Онт.

НАУКА ПРО ЛИЦЕ

Народна поговірка каже, що з лиця можна вичитати багато. І це правда. Лице є відзеркаленням характеру, тільки треба знати, які саме риси лиця відповідають рисам характеру.

Ось нам попалась під руки цікава розвідка доктора Едварда Ляйдріха, народженого в Ганьков, у Китаї, з походження швайцарця, який присвятив цьому питанню довгі роки студій і праці. Тепер він у Галівуді докладно опрацьовує цю ділянку.

Ми систематично пройдемо крок за кроком всі позиції, щоб опісля могти витягнути внески. Очевидно, що результат не можна розцінювати як абсолютну вартість, тому що не тільки трапляються помилки у вимірах, але також людина змінюється під впливом довкілля, виконуваної праці тощо.

Найважливіше — це зробити докладні виміри лиця. Проведім отже фронтальну лінію на лиці (найкраще це зробити на старій знимці, коли хочемо встановити норму для себе самого), яка поділить лице на дві повздовжні половини. Потім відміряймо ширину лиця — себто віддаль від уха, до уха. Ширина лиця, або т. зв. аксіяльна лінія є підставова для дальших помірів — тому її приймаємо як одиницю рівнозначну 100%.

Тепер слід лице поділити ще раз на три сектори: 1. моральний, 2. ментальний та 3. фізичний.

1. **Сектор моральний,** себто частина лиця між бровами і волоссям, — чоло, дає нам вказівки про інтелектуальне життя людини. Його нормальна величина має виносити 38% — у відношенні до нашої підставової одиниці поміру, аксіяльної лінії.

Якщо сектор моральний більший як 38% — тоді це вказує на те, що людина має нахил до інтенсивнішого інтелектуального життя та фаху. Якщо він менший, тоді радше вказує на людей, що працюють руками або мають видатні купецькі здібності.

2. **Сектор ментальний,** від лінії брів вдолину до половини рота, знайомить нас з інстинктовним життям людини. Він повинен виносити 63%. Коли він є більший, то це свідчить, що людина діє скорше, менше призадумується і гірше проводить дію. Коли ж сектор ментальний менший — активність людини сповільнена. Людина воліє рутиновану працю, прецизну і боїться змін.

3. **Сектор фізичний,** від долішної губи до кінця підборідка, аж до лінії шиї, має становити 32%. Цей сектор вказує на любов і прив'язання до справ цього світу, гін за славою й почестями і стабільність, потрібну для затримання рівноваги.

Треба підкреслити, що виміри лиця мають відношення і до будови тіла та навіть до будови внутрішніх органів. Але, як ми вже згадали, форми і пропорції міняються, чи ми хочемо

цього, чи ні, тому наші поміри і внески можуть бути тільки приблизні.

Що нам розказує рот?

Рот повинен займати довжину 36%. Рот складається з двох частин: горішньої і долішньої губи, яких форми бувають різнородні. Більший рот вказує, що людина більш товариська й перебування з іншими людьми є для неї конечністю. Малий рот вказує на нахил до самітности, скритости.

Горішня губа вказує в першу міру на змислове, інтимне життя, про задуми й бажання. Гарно оформлена горішня губа вказує на успіх в житті, на рівновагу. Зле оформлена — на велику кількість невдач.

Якщо в першому випадку горішня губа має правильну дугу, що заглиблюється до середини уст, то це є знак рафінованости й хитрости проти протилежного полу. Якщо верхня губа є проста, без дуги, то це вказує радше на певного роду неохочення життям.

Контури верхньої губи сходять двома арками до кутиків уст, і якщо губна тканка закінчується перед кутиками, або якщо вона закінчується за широко, то це вказує на простоту, примітивізм. Якщо горішня губа у своїй долішній границі в самому центрі має заакцентований кінчик, то він вказує на вразливість. Дуже часто це зауважується у дітей.

Долішня губа повинна бути грубшою від горішньої. Вона вказує на фізичну силу, войовничість, здібність оборони; якщо в середині зовнішнього краю губа симетрично збільше-

КОСМЕТИЧНИЙ САЛЬОН ТА ПАРФУМЕРІЯ

ОЛЬГИ КОЛЯНКІВСЬКОЇ

в приміщенні фірми

Е. ДУМИН ЛТД.

552 Квін-Вест — ЕМ. 4-4726

поручає
всі роди кремів та парфум.

Представництво
світової французької фірми
"LANCOME"

У нас можна набути креми та шмінки, пудру і кредки до уст великої української фірми з Монтреалю
доктора В. А. Ониськова
БЮТИ СІЛ
Продаж продуктів "4711"

Всі продукти в цінах дуже доступних!

Для товстої шкіри й занечищеної маємо дуже добре лікувальне мило з рум'янку.

Окрім всіх продуктів для піддержання краси маємо прекрасні оригінальні французькі парфуми.

В косметичному сальоні проводиться плекання лиця, масажі, електроліза, манікюр, педікюр, а також відбуваються усування бородавок та малі косметичні забіги, які щосереди виконує д-р М. ОСТАФІЙЧУК.

Посередництво у великих косметичних операціях.

КРАСА ЖІНКИ — ЦЕ НАЙБІЛЬШИЙ СКАРБ!

Чому й вам не стати кращою за допомогою виробів

BEAUTY SEAL

д-ра В. А. ОНИСЬКОВА

доктора хімії і члена французького Косметологічного Товариства в Парижі

Тут ви знайдете різні роди кремів, пудри, молочка, водички для відчищування шкіри, великий вибір кредок до уст та інші шмінки.

До купелі сіль та олива, які зм'ягчують воду й інші косметичні вироби.

Але передусім великий вибір кольонської води та парфум.

Усі ці продукти можна набути в косметичному сальоні

„COLETTE"

О. Колянківської при фірмі Е. Думин С-ка

552 Квін Вест — ЕМ 4-4726

Висилка кремів на замовлення.

на, це є ознакою красномовности.

Як подивимося на губи з профілю, тоді виразно бачимо, що деколи нижня губа може бути більше або менш висунена до переду, або й цілком просто переходить в шкірну тканку. В останньому випадку вона вказує на вульґарність. Якщо долішня губа сильно втягнена всередину, то це є ознакою м'якости. Люди з такими губами не дуже обстоюють свої аргументи, та коли помилились, признаються до цього.

Згадаємс тут ще загально відомий факт, що піднесені вгору кутики уст вказують на оптимізм, а спущені вдолину на песимізм.

Треба додати, що малювання губ у жінок не є випадкове. Якщо жінка не вміє коректно накладати кредку на уста, то переважно вимальовує форму найбільш застосовану до рис її характеру.

Ніс і його форма

Ніс поділяється на три частини: а) корінь, або передніссся, б) середню частину і в) кінець носа.

Ніс міряється від місця, де находиться лінія брів, аж до кута, звідки починається горішня губа. Довжина носа повинна виносити 48%. Перша частина, або корінь носа, вказує нам на те, чи людина любить унормоване, чи радше вільне, приємніше щоденне життя. Середня частина вказує на організаційну здібність особи та нахил витягати користь

для себе. Коли ніс має горбок, — то це вказує на спеціяльну здібність в тому напрямі. Коли ж ніс увігнутий — то радше вказує на особу з малим організаційним хистом, але зате більше веселу й безтурботну. Кінчик носа є виразником темпераменту даної особи. Якщо кінець грубий з нижньою партією зверненою вдолину — то маємо до діла з темпераментом важким до зміни та з людиною терпеливою. Задертий носик вказує на нетерпеливість.

Короткий ніс зраджує особисту гордість. Він не допускає до послідовности в праці, але зате дає більше щастя в щоденному житті. З роками такі особи набирають більше себевартости.

Люди з довгими носами мають менше вдоволення, як ті з короткими, але зате вони витриваліші в продовжуванні початого діла.

Якщо порівнювати виміри довжини носа, то коротша вказує на більшу скорість дії, як довша. Якщо порівнювати міри проєкції в профіль, то ніс з більшою проєкцією, себто більше вистаючий від фронтальної лінії, вказує на скорість орієнтації і децизії, але менше продумання справи. Більше продумана, але повільніша дія є питома для людей з носом малої проєкції.

**
*

Тепер зчерги слід поділити обличчя двома вертикальними лініями, що переходитимуть через центри очей; таким способом дістанемо три частини: дві зовнішні і одну середню, від центру одного ока до другого. Середня, або т. зв. свідома частина відповідає внутрішнім органам тіла. Дві зовнішні, або підсвідомі, відповідають зовнішним формам тіла. Візьмім під увагу частину лиця, яка пробігає приблизно від висоти рота до вуха. У багатьох людей це місце є запале. Це свідчить, що це особа більш гнучка, більш рафінована — зироблена. Це саме місце є відповідником талії. Чим стан тонший, тим заглиблення на лиці виразніше. Цікаве відношення самих щіцок лиця. Чим вони більш замарковані, вистаючі, тим більша потреба в даного індивіда натурального розмноження. І це помічується не тільки в окремих осіб, але у цілих рас. Біла раса поволі затрачує цю рису. Якщо порівнювати лиця з давних-прадавних часів, то щоки тоді були куди більше замарковані.

Брови

Брови є в людини виразником контрольованої енергії. По-

Найкращим дарунком під ялинку є елегантний віденський апарат для медично-косметичних масажів фірми

МАССУР

Стандард дол. 25.95.

Супер дол. 29.95 (ціни для ЗДА).

Замовляйте на С. О. Д. або жадайте проспектів в представництві фірми.

MASSUR

751 Corinthian Ave.
Philadelphia 30, Pa., U. S. A.

В Канаді можна набути цей апарат за посередництвом Косм. Сальону Ольги Колянківської.

ведінка особи відбувається в тому напрямі, в якому вони ростуть. Якщо кінець брови не звернений до середини вуха, тоді є відхилення у тому напрямі.

Брови повинні находитися близько очей. Якщо брови положені зависоко, задалеко від очей, то це вказує на розсіяння енергії; активність людини розпорошується в різних напрямках. Звичайно такі люди роблять мало корисного. Якщо ж брови низько над очима, то це вказує на концентрацію енергії й корисну, ґреґульовану працю.

Початок брови повинен легенько опускатись вдолину. Якщо цього нема, — то це означає моральне незрівноваження. Зашироκі брови означають суворість.

Чоло

Чоло поділяється на три частини: верхню, середню й нижню. Перша означає розум, середня — уяву, мрії, третя — здатність сприймання, засвоювання.

Кути на чолі — це здібність до абстрактного думання.

Очі

Суворість і лагідність, любов і ненависть, всі високі і низькі прикмети людської душі висловлюються в очах. Читати комусь з очей — це й легко, і важко.

Звичайно, що можна говорити про великі — більш наївні і малі — хитрі очі. Про чорні — пристрасні, зелені — зрадливі, і блакитні — невинні.

Але важко встановити якісь тверді норми, наскільки кожна з прикмет відповідає внутрішньому характерові людини. Найкраще "читають з очей" ті, хто в житті багато очей зустрічав і простудійовував.

***

Сподіваємось, що всі Читачі "Ми і Світ" перевірять правдивість поданих вгорі познак обличчя на своїх рідних і знайомих та що це дасть Вам нагоду провести один гарний вечір.

О. К.

ХРІСТІЯН ДІОР

Не тільки Франція втратила свого найбільшого креатора мод, але весь жіночий світ жалує за цим королем та творцем не лиш нових суконок, але й цілої напрямної лінії, т. зв. "нью люк" жіночої сильветки.

Діор зовсім в новий спосіб одягнув жінку від стіп до голови. Він дав їй найтонші панчохи, він створив новітні кринолїни, станики без рамен, він дав новий тип суконки, щоб гармонізувала з кринолїною, створив вигнуті паски — такі вигідні й елеґантні, нові матерії — імітації лантери та інших звіряток. За одинадцять років свого панування він давав жінкам найвибагливіші одяги й здійснював найбільш сміливі задуми. Він опустив лінію талії нижче бедер, то знов підняв її під самі груди. Він дав змогу жінці одягнутися вигідно і, що найголовніше, усталив правила елеґанції. Ось деякі з них:

"Смак, — це ніщо інше, як штука вибрати ті сукні, які

відповідають вашій особовості і вашому способові життя.

"Слід пам'ятати, що ексцентричність є рідко коли гарна.

"Бльондинка, що одягається як брунетка, тратить всі свої вартості.

"Приємно зустрічати й одягати жінку, що не має комплексів і що вірить в себе.

"Найгарніша жінка стає негарною, якщо вона недбайлива.

"Не гроші роблять, що ви добре одягнені, а інтеліґенція й психологія.

"Якщо ви маєте малий бюджет, не купуйте фантазійних річей, а радше клясичні. Завжди виглядатимете добре.

"Тонкі, чи грубі, — малі жінки є більш жіночими, як великі.

"Якщо ви мала, носіть сукні з відкритим декольте, нормальними плечима, неприкрашеним бюстом, рукавами радше короткими, пояси прості, спідничку вдолині легко поширену, матеріяли не грубі.

"Якщо ви висока — найголовніше, навчіть себе триматись добре, сідати зграбно, не закладати ногу на ногу і не вдавайте маленьких дівчаток.

"Жінка щойно після тридцядки вміє одягатись.

"Вміти старітися, — це передусім мати добру лінію, робити дієти, обертатися в товаристві молодих, мати свою гідність, бути завжди доброї думки і в доброму настрої, не жалувати свого віку й не боятися завтра".

В ХАТІ ТАКОЖ НЕБЕЗПЕЧНО...

"Лондон Скул оф Гайджін" доходить до висновку, що й у власній хаті, і то під час миру, не можемо почуватися безпечніше, ніж на вулиці.

Більш як 7000 людей річно гине в Англії від нещасливих випадків вдома, — тоді як від вуличних випадків гине тільки приблизно 6000 людей. Хиткі сходи, погане освітлення і пошкоджені газові чи електричні проводи є причиною більшости смертних випадків по домах. Тільки в одному році потовклося в рідній хаті смертельно 3863 особи, 732 попеклися чи попарилися, 718 (у більшості малі діти) задушилися. Чимало з них потовклися смертельно, падаючи з ліжок. Причиною смерти одного старшого подружжя було дивовижне затроєння газом. Вранці знайдено їх в ліжку неживими. Кімната була наповнена світляним газом, а на газовій кухонці сидів котик, вискакуючи вночі на кухонку, він зачепив ніжками газовий курок і відкрив його.

ДОЩ З РИБАМИ

Недавно в одній з околиць Індії впав дощ разом... з дрібнесенькими рибами. Явище це досі не зустрічалося в світі. Вчені, які досліджують це явище природи, є думки, що ці дрібні рибки, правдоподібно, під час великої бурі враз з водою викинено в повітря, а буря піднесла їх у гору і понесла в простір. Потім враз з краплинами дощу впали вони на землю.

Іван Овечко

СОБАЧКА

Я стояв перед воротами дому одного з багатих людей Сао Павля, в мальовничій, віддаленій від міста околиці. Його дружині потрібна була річ, яку я перепродував. Отримавши телефонний заклик, я вирішив відвідати можливого клієнта в той самий день, хоч було вже під вечір.

Клієнти з люксусової дільниці дуже вибагливі й поважають елегантність своїх постачальників. Тож перед воротами я розгорнув над собою щойно куплену парасольку, дарма, що дощ ще й не почав накрапати.

Натиснув ґудзика і одночасно з дзвінком пронеслось пронизливе тявкання собачки. Собача підбігло до воріт і намагалось перескочити огорожу та схопити мене за штани.

Поки я ввічливо й солодко прицмокував до собачки (від цього також залежить інколи успіх торгівлі!), відчинились на веранді двері і служниця подала мені знак, — мовляв, можна заходити, собачка не кусає. Я пустився самовпевнено по дворі, але собача напало на мене з такою злістю і непередбаченою, порівнюючи з його величиною, відвагою, що я замість зберігати повагу і тримати парасолю над головою, почав нею відмахуватись від противної собаки.

Уявляєте собі, як я її тоді зненавидів!

В дверях появилась голова хазяйки, але зараз, сказавши щось до служниці, зникла, закривши за собою двері.

Все через навісну собаку! — подумав я, спантеличений.

Але служниця сказала: — Заходьте, хазяйка просить!

Ледве переступив я поріг, як двері за мною закрились із незрозумілою швидкістю. Але там вже стояла хазяйка, привітно простягаючи мені руку.

— Вибачайте за неприємності і поспіх! Ця поганюща "Зосі" всім нам уже набридла. Коли б не закрити швидко двері, вона шугне під софу й годі її витягти. Тож пробачте й сідайте, прошу! Кафе?

Ми почали розмовляти про нашу торгівлю. А тим часом за вікном почало щораз частіше блискати і гриміти, а за деякий час небо затягнулось чорними хмарами. Я почав непокоїтись, чи встигну ще перед початком великої зливи потрапити до автобусової зупинки. Але хазяйка заспокоїла:

— Зупинка тут недалечко, якихось двісті метрів...

Не встигла докінчити речен-

ня, як над нашими головами грюкнуло так сильно, що, здавалось, хата розпадеться на шматки.

Хазяйка здригнулась усім тілом. Діти почали плакати і тулитись до матері. А на дворі не вщухало.Ринув дощ і знову почались громи: трах, тарах, тріськ!

Не було сумніву: починалась тропічна злива, яка завжди супроводиться незвичайним грохотом. При чому, тріск громів майже не переривається, тільки наче кожної секунди натрапляє на якийсь спротив на землі, щоб за мить ще з більшою силою вдарити в те саме місце.

За вхідними дверми, на веранді, чути було скигління "Зосі". Собача шкрябало у двері і при кожнім ударі грому жалібно зойкало.

Дощ уже не лив, а просто бив у вікна. Злива, здавалось, понесе і всю хату.

І тоді, самому мені невідомо чому, — мабуть, з надто великої чемности, я промовив:

— Значить, ми домовились, справа полагоджена. Час мені вже поспішати додому.

І, на диво, хазяйка піднеслася.

— Добре, я потелефоную вам завтра пополудні. Прощавайте, до завтра! Вибачте, що я знову так спішно відчиню, бо "Зосі", знаєте, захоче під софу...

Ледве встиг я двома ногами стануги на веранду, як двері закрились із швидкістю блискавки, що безперестанку літала по темному небі.

Розкривши парасольку, я пустивсь, щоб вийти з веранди, але гримнуло так, що мурашки побігли по спині. Потім так само вдруге, втретє... Навкруги темно, хоч око виколи. Пройшов декілька метрів, бачу при світлі блискавок декілька легких авт, покинутих прямо серед вулиці. Вода дістає вже в них рівня вікон.

Куди ж мені йти? Про який автобус може бути мова в таку лиху годину?!

І я знову повертаюсь до того самого дому, на ту саму веранду. Сідаю на стілець, дістаю цигарку і намагаюсь змиритися з ситуацією.

Аж ось чую, як до моєї спини притулилось щось тепле, м'яке.

— Зосі! Бідне собача! — аж скрикнув я з радости. — Змерзла? Бідненька Зосі.

Це вже не противне створіння, що злісно зустрічало мене на воротях. Це жива, перелякана істота, мокра як і я.

— Бідненька Зосі! Йди до мене на руки. Ми ж з тобою сьогодні друзі!

Беру її обидвома руками і... о, Боже! Я ніколи ще так близько не відчував, як б'ється серце у переляканої собаки. Здається, ось-ось вискочить з дрижачого, мов у пропасниці, тіла.

Зосі тулиться до мене, лиже руки і позойкуючи при кожному ударі, жалісно дивиться мені в очі.

М. М. Волевоха

ПРОБЛЕМА ШТУЧНИХ ОПАДІВ

З історії першої світової війни відомий такий випадок. На Західному фронті безперервно йшли дощі, які заважали наступові союзників. Хтось пустив чутку, що це зробили німці якимось ще нікому невідомим способом. Англійське військове міністерство звернулось з цього приводу до керівника англійської метеорологічної служби, професора Шова з запитанням: чи допускає він таку можливість? І якщо це так, то треба знайти який-небудь засіб припинити дощі.

— Щоб нагромадити в повітрі хмари над океаном і перенести їх на фронт, — відповів професор, — природі потрібно було кілька тижнів. Якби німці пустили в хід усі двигуни світу, то і в цьому випадку таку роботу вони повинні були б почати ще в часи Вавилонського стовпотворіння.

Отже, відповідь ученого підкреслювала цілковиту неймовірність вказаних чуток. Відтоді минуло небагато часу, але наука пішла так далеко вперед, що керування атмосферними явищами тепер вже не вважається чистою фантазією. Є всі підстави гадати, що в недалекому майбутньому заходи розвіювання хмар, викликання з них дощу, відвернення градобою тощо стануть звичайними в практичному житті людини.

Погодою людина цікавилась, починаючи з глибокої давнини, бо від неї залежало все її життя. Такі стихійні лиха, як посуха, градобій, повідь завдавали великих збитків населенню. Не знаючи справжніх причин цих явищ, люди вірили різним забобонам.

В Китаї у давнину під час тривалої посухи з належною урочистістю лупцювали зображення дракона, який нібито уособлював злі сили природи. В Греції і Югославії, щоб викликати дощ, посилали дітей маршірувати навколо колодязів.

Намагаючись розігнати грозову хмару, люди пускали в неї списи і стріли, влаштовували лісові пожежі, дзвонили у дзвони, на яких був навіть напис: "живих скликаю, мертвих оплакую, блискавки розбиваю".

Ще не так давно була поширена думка про те, що великі битви викликають дощі. При цьому часто наводять такі приклади, як Бородинський бій, битва Наполеона при Ватерлоо тощо. Однак під час такого сильного бою, який був у 1945 році під Берліном, коли артилеристи відкрили по німецьких укріпленнях ураганний вогонь одночасно з 22 тисяч гармат і мінометів, дощу в цьому районі не було.

Причину випадання дощів під час великих воєнних операцій

метеорологи пояснюють простим збігом цих двох подій. Проте сама ідея звукового впливу на хмари є правильною. Звукові коливання можуть приводити в рух краплі і примушувати їх зливатись між собою. але для цього треба застосовувати спеціяльні джерела звуків (ультразвуки(, а не вибухи.

Після сильних пожеж і під час визерження вулканів спостерігались іноді випадки виникнення хмар і випадання з них опадів. Це викликало ряд спроб використати тепло для утворення дощу. Відомо, що тепле повітря легше від холодного, тому воно піднімається вгору. При цьому повітря розширюється і, отже, охолоджується, а водяна пара, що є в ньому стає видимою, тобто утворюється хмара, яка при певних умовах може давати опади.

Однак спосіб підняття повітря вгору шляхом його нагрівання виявився дуже дорогим і малоефективним. Слідом за цим з'явились інші пропозиції. Серед них дозгий час привертав увагу вчених метод електричного впливу. В лабораторних умовах вдавалось показати, що за допомогою електричних зарядів можна розсіяти туман і дим. У природних умовах пропонувалось скидати у хмару електрично заряджений пісок з літаків чи аеростатів. Досліди, проведені у цьому напрямі, ще не дають можливости зробити остаточні висновки.

Інтерес до проблеми впливу на хмари з метою їх розсіювання і викликання з них опадів особливо сильно зріс за останні 20-25 років. Тепер дослідження в цій галузі продовжуються.

Але перш ніж зупинитися на результатах дослідів, розглянемо, чому ж іде дощ. На перший погляд відповідь може бути дуже проста: хмари складаються з краплинок води або кристаликів льоду, і якщо ці частинки випадають з хмари, то утворюється дощ або сніг. Але чому ж тоді не всі хмари дають опади?

За даними сучасної науки, для випадання інтенсивного дощу необхідні насамперед такі умови: сильні висхідні рухи повітря, значна товщина хмари, поява кристаликів льоду в хмарі й утворення великих крапель, швидкість падіння яких більша, ніж швидкість висхідних рухів повітря. Висхідні рухи повітря приводять до його охолодження і, отже, до виділення лишку водяної пари у вигляді води.

Однак, щоб крапля виросла до розміру дощової, товщина хмари повинна становити кільна кілометрів. В цьому випадку вершина хмари знаходитиметься у зоні мінусових температур. Тут можуть утворитись крижані кристали. які швидко починають рости. Це відбувається тому, що водяна пара, яка є в повітрі, легше осідає на кристаликах льоду, ніж на краплинах води. Крім того, крижані частинки, падаючи крізь хмару, зустрічаються з переохолодженими краплями води, а це призводить до намерзання останньої на кристаликах льоду. В результаті сніжинки виростають до таких розмірів, що починають випадати з хмари. Проходячи через теплі шари повітря, вони та-

нуть і досягають землі у вигляді дощу. Якщо ж теплі шари повітря відсутні, що звичайно буває взимку, то на земну поверхню випадає сніг.

Така загальна картина утворення опадів у наших широтах. Коли б нам вдалося відтворити штучним шляхом всі ці умови, то, безперечно, почав би випадати дощ. А скільки ж енергії потрібно для цього?

Візьмемо такий приклад. Під час проходження циклону випадає 30-40 мільйонів кубічних метрів опадів (дощу або снігу). Для того, щоб штучно викликати стільки опадів, треба підняти до рівня конденсації (висота, на якій водяна пара досягає насичення) не менше 4 мільйонів кубічних кілометрів повітря при умові, що кожний кубічний метр його дасть 10 грамів води. За цих умов, щоб викликати дощ, потрібна така кількість тепла, яка еквівалентна спалюванню приблизно мільйона тонн нафти. Природно, що затрата такої кількості енергії навряд чи буде коли-небудь доцільною.

Виходячи з цього, дехто й досі вважає проблему утворення штучних опадів нереальною. Прихильників таких поглядів тепер стає все менше і менше, бо з кожним днем підтверджується, що висновок про неможливість регулювати опади ґрунтується на неправильному підході до розв'язання цього завдання.

В атмосфері часто спостерігається такий стан, коли при наявності більшости умов, необхідних для зруйнування хмари і випадання опадів, бракує якого-небудь одного фактора, що впливає на зміну розміру хмарних частинок. В цих випадках не потрібні затрати великої кількости енергії, а досить лише невеликого додаткового поштовху, щоб зруйнувати хмару.

Сучасні спроби виробити науковий метод штучного впливу на хмари й опади ґрунтується на ідеї переведення переохолоджених крапель у кристалічний стан або на способах збільшування крапель. Саме з цих позицій вчені більше 30 років тому і почали вивчати проблему штучного дощу.

У післявоєнний період ще більше розгорнулось вивчення питання штучного впливу на хмари. У 1947 році були успішно проведені досліди по осадженню переохолодженого водяного туману з допомогою розпорошеної твердої вуглекислоти. Ці роботи широко провадяться в ЗДА, Австралії, Японії та інших країнах.

Тепер відомі способи впливу на хмари високочастотними розрядами, іонними потоками, зарядженим і незарядженим кварцевим піском, роздрібленим льодом, хлористим кальцієм, твердою вуглекислотою, йодистим сріблом, а також флороглюцином. Найбільш поширеними є три останніх способи.

При розробці методів впливу на атмосфері процеси поки що не ставиться завдання утворення хмари штучним шляхом. Людина ще не має для цього досить теоретичних даних, а також енергетичних ресурсів. Зараз вивчається лише питання про використання хмар і туманів, що утворились.

Останні наукові дослідження показують, що для викликання

опадів з хмар найбільш ефективними є застосування способів збільшення краплинок і кристалів.

Як же це досягається?

Ми вже знаємо, що коли у хмару, яка складається з переохолоджених краплин, потрапляють з вище розташованих шарів крижані кристали, то в хмарі відбувається швидше збільшення крижаних частинок, і вони випадають на землю.

Дуже часто у переохолоджених хмарах нема крижаних кристалів, тому вони, як правило, не дають опадів. Звідси виникла ідея — вносити в такі хмари тверді крижані частинки.

З БІОГРАФІЇ МОЦАРТА

Розповідають, що знаменитий композитор Вольфґанґ Моцарт, коли йому було всього лише три роки, сідав за фортепіяно і маленькими пальчиками перебирав клявіші. Гра на інструменті так захоплювала хлопчика, що він годинами вдало підбирав терції і квінти.

Дитиною він навчився грати складні п'єси і навіть сам написав концерт для фортепіяна. Маленького композитора приводили до відчаю клякси, які він робив: творити свою музику хлопчик почав раніше, ніж навчився писати ноти. І дивно, що твори його були написані за всіма правилами теорії, які підказував музикальний геній.

Батько Моцарта — провінціяльний скрипаль з міста Зальцбурґа — зробив подорож з талановитим сином, і всюди він викликав величезне захоплення своїм одбарованням. Видатні композитори того часу були вражені музикальним геніем юного Моцарта.

В 13 років він написав першу оперу, яка не була поставлена лише через те, що деякі видатні композитори протидіяли цьому, боячись його конкуренції. В 14 років, перебуваючи в Італії, Моцарт написав другу оперу — "Мітрідат", яка принесла йому величезний успіх. Поети багатьох країн присвячували композиторові оди й вірші. В честь Моцарта була вибита медаль з його зображенням.

Відомий композитор Гассе сказав тоді про Моцарта: "Цей хлопчик змусить забути нас усіх". Ці слова були пророчі. Моцарт став знаменитим, затьмарив багатьох своїх сучасників. Він створив чимало опер, камерних і інструментальних творів, які здобули широке визнання і любов у всьому світі. Останній твір Моцарта — "Реквієм" був його лебединою піснею.

ХТО І КОЛИ ВИНАЙШОВ ПАПІР

Папір з'явився близько 2 тисяч років тому і винахідником його був китаєць Чай Лун. Кілька століть китайці старанно зберігали таємницю виробництва паперу. Лише в VIII столітті майстерністю його виготовлення оволоділи інші народи Сходу, а в XII сторіччі — европейці.

Роман Дубляниця

ОМЕЛЯН БАНАХ

(Спортова сильветка)

29 жовтня ц. р. в Чікаґо грав свої останні змагання Омелян Банах, один з найкращих футбольних талантів Галичини. Востаннє ми мали нагоду побачити проблески майстерних заграń цього атлета, в якого, в наслідок важких контузій, залишилась тільки тінь його колись мускулярної будови тіла.

Передбачаючи кінець своєї кар'єри, він вирішив повісити свої футболівки на кілок та, йдучи слідами інших наших футбольних асів, — передати своє знання молодому поколінню. Обняв, отже, пост тренера першої дружини чікаґівських "Левів".

Футбольна кар'єра Банаха почалася в 1937 році, коли він — тоді п'ятнадцятьлітній хлопець, став змагатися в красках "Дніпра", єдиної української дружини його родинного містечка Винників біля Львова. Там віднайшли його незабаром львівські футбольні фахівці та заанґажували до складу першої футбольної команди "України" (Львів), на позицію правого лучника. Між змаґунами найкращої західно-української футбольної кляси, особливо завдяки вказівкам братів Скоценів,

Омелян Банах

Банах почав швидко вибиватись, досягаючи на початку 40-их років вершин свого футбольного розквіту.

На жаль, воєнне лихоліття перервало на деякий час його спортову активність. І тільки вже на еміґрації Банах знову блиснув сяйвом метеора в дружині карльсфельдського "Лева", де взимку 1945 року зломив нещасливо ліву ногу. Від того часу почався замітний спадок форми. Все таки він ще з добрим успіхом змагався в

Ф. К. "Україна" - Ульм, у "Фенікс" - Карльсруе й "Беркут" - Ульм, а в нью-йоркському УСК-у 1953 р. пережив навіть свою другу футбольну весну.

Переїхавши до Чікаго, в 1954 р. Банах вступив до "Левів", де після 3-річних спроб змагатись на різних позиціях, переслідуваний постійним пехом контузій, — рішився назавжди покинути зелену мураву.

Прощаючи цього заслуженого українського змагуна з його відходом від активного спорту, бажаємо йому як найкращих успіхів на його новій дорозі життя.

Осип Залеський

ІВАН СІБЕЛІЮС

Перед двома роками відзначив увесь музичний світ 90-ті роковини з дня народження найвизнатнішого, живого тоді, симфоніка Івана Сібеліюса, цього року не тільки фінський нарід, але й цілий світ, склонив голову перед маестатом смерти цього великого композитора і визначного сина фінської землі. Іван Сібеліюс помер 20 вересня 1957 року в своїй садибі Єрвенпее під Гельсінками, де прожив він останніх 40 років свого життя.

Народжений 8-го грудня 1865 року в містечку Тавастегус у сім'ї лікаря, віддається він замолоду музичним студіям, спочатку у Гельсінках, згодом в Берліні і Відні, де й дозріває його талан. Повертається до батьківщини як зрілий композитор і диригент. По мистецьких виїздах до музичних центрів Европи й Америки, залишається він постійно жити у своїй батьківщині, Фінляндії і працює спершу у Гельсінках, а згодом у підміській оселі Єрвенпее, маючи забезпечене життя і можливість безтурботної праці завдяки державній платні, якою відзначив його фінський уряд.

Музична творчість Сібеліюса дуже плідна і різнородна, обіймає поверх 160 композицій: сольоспіви, хорові твори, фортепіянові, ансамблеї, музика для сценічних творів, а передусім симфонічні твори для оркестри, всі з фінською тематикою, з яких найважливіші: Заґа, Ракаваста, Чотири леґенди з "Калавалі", Вінляндія, Тапіоля і сім симфоній.

Музика Сібеліюса абсолютна, — себто вона не намагається щось змальовувати, як це роблять творці програмової музики; його твори, це вияв його думок і почувань, раз реальних і буревійних, то знову переконливо ніжних і таємничих, чи безмежно сумних. Його музика — це відгомін краєвидів його батьківщини, чудових, але сумовитих просторів лісів і озер, це відгомін багатого

фольклору Фінляндії. Сібеліюс не користувався фінською народною музикою і вона не мала впливу на його творчість, за це фінські міти й легенди, фінський народний епос Калеваля і героїка фінського народу найшли відзеркалення у його творах. Сібеліюс не створив своєї мистецької школи у розумінні давніших класиків чи романтиків або сучасних модерних напрямків, — він стояв осторонь також від інших фінських композиторів, він був сам собою, оточений німбом слави великого мистця і великого фінця.

ЧАЙ

Чай є дуже поширеним напитком. Цікаво, отже, знати, як його приготовляють. Т. зв. чорний чай росте в Індії, Цейлоні та Китаї. Чорний чай є ферментований. Листя чаю зривають і розкладають на сітках, щоб пов'яло. Опісля згортають на купи, і підогрівають до 70 ст. Цельзія, щоб ферментувало. Листя з ясно-зеленої краски стається тоді жовто-золотим, а опісля бронзового кольору. Ферментацію припинюють, коли листя вже не має більше як 3% води в собі.

Цейлонський чай особливий своїм відносно слабим запахом, але зате своєю доброю якістю в смаку. Запарений, він має оранжовий або бронзовий колір. Його можна пити з молоком.

Індійський чай є досить сильний. Пахне сильно, але смакує гірше. Кольору він такого самого, як цейлонський. З молоком не смачний.

Китайський чай не дуже сильний, але зате дуже запашний і смачний. Запарений дає ясний колір. Його краще пити без молока.

Запарюється чай в різний спосіб. Англійці роблять це у великому фаянсовому або металевому чайнику. Наперед наливають в чашку сирого молока й тоді щойно чай. Чай можна запарювати також в окремому чайничкові й опісля в чашці доливати кип'ятком, — так як це робили в нас дома.

У Франції спарюють наперед чайник, опісля всипають по малій ложечці чаю на особу — плюс одна більше "для чайника", запарюють кип'ятком і ставлять, щоб натягнув.

Крім т. зв. чорного чаю, в Китаї є поширений зелений. Листя цього чаю препарують інакше, а саме висушують його наперед, а опісля звивають і підогрівають. Цей чай під час цілого процесу залишається зеленим і його напар також зелений.

В загальному, чай був впроваджений до Европи в 17 ст. як медикамент і щойно згодом поширився як напій. Від того часу постали й різні варіянти чаю з домішкою ясминy, м'яти, помаранчі тощо.

Також інші краї почали вирощувати чай. Але й досі чорний чай з Цейлону, Індії чи Китаю залишився найкращим.

УКРАЇНА

Планетарій в Луцьку. — В Луцьку відкрито планетарій, що є першим на західніх областях України. Він демонструє добовий рух зірок, добовий і річний рух Сонця, рух зоряного неба на широті для міста Луцька. На куполі планетарію можна також спостерігати схід і захід Сонця, рух планет.

Київська лікарня. — Коли в 1859 році представники київської медичної громадськости звернулися до царя Александра II з проханням дозволити будівництво і відкриття лікарні для населення Києва, "вседержитель всея Русі" власноручно написав на заявці "розміркувати". Розмірковувано довго і дозвіл на будівництво лікарні дістали кияни лише через 14 років. Своє існування лікарня розпочала в 1875 році. Тоді вся вона складалася з двох новозбудованих бараків на 65 ліжок для хворих. — З кінця 80-их років минулого сторіччя ця лікарня стає клінічною базою для медичного факультету Київського університету. — Нині це один з найбільших лікувальних закладів в Україні, що налічує 1.325 ліжок і має 21 спеціялізований відділ. Там працюють 8 рентгенівських кабінетів, 2 електроводолікарні і велика кількість лябораторій і діягностичних кабінетів. Медичну допомогу хворим у лікарні подають 16 професорів і 187 лікарів. На базі лікарні проводять свою роботу 12 клінічних катедр Київського медичного інституту ім. О. О. Богомольця, катедри інституту вдосконалення лікарів тощо. Щороку в лікарні лікується біля 25.000 хворих, щодня там проводиться до 40 операцій, щодня народжується 18-20 дітей. Найдосвідченіші наші лікарі в Києві такі: С. В. Кульчицька, М. І. Пащенко, А. М. Кажанський, Л. М. Іжицький, Б. М. Маньковський (невролог), М. І. Коломійченко (хірург серця і легенів), І. В. Сліпуха (започаткував нову методу закриття каверн на легенях), Б. К. Бабич (спеціяліст лікування туберкульози кісток), А. М. Харченко й В. Н. Архангельський (недуги слізно-носового каналу), Л. Л. Устименко, Ф. Я. Примак (терапевт), Ю. Г. Єдиний (недуги нирок), П. Осинський і т. д.

Тиражі видань п'ятьох українських класиків. — Твори Тараса Шевченка видавались досі в Україні 433 разів, загальним тиражем 7,244.100 примірників; твори Івана Франка видавались за життя поета (до 1916 року) 36 разів, тиражем — 196.700 прим., а по його смерті 447 разів, тиражем 8,064.000 прим.; Леся Українка бачила за свого життя 10 видань своїх творів, тиражем всього 11.000 прим., а по смерті їх перевидавалося 96 разів, загальним тиражем 2,672.000 прим.; твори Панаса Мирного видавано досі 92 рази, тиражем 2,067.200 пр.; твори М. Коцюбинського видавались 283 рази, загальним тиражем 5,409.800 примірників.

Теплоходи з іменами письменників. — На Дніпрі плаває вже кілька корабликів-теплоходів, що їх названо іменами українських письменників. Недав-

но названо один з них "Остап Вишня"; він плаває від Нікополя до Лепетихи. Раніше вже були на Дніпрі: "Леся Українка", "Карпенко-Карий", "Марко Вовчок", "Михайло Коцюбинський". Незабаром мають спустити на воду теплоход "Степан Васильченко".

СССР

Хрущов співав на бенкеті українські пісні. — На офіційному бенкеті з нагоди роковин Жовтневої революції, даному совєтським урядом для 2.000 запрошених гостей — в більшості дипломатів з усіх країн світу, Хрущов здивував усіх, заспівавши з українській мові "Марсельєзу" та кілька народних пісень. Це, та іменування наступником Жукова маршала Малиновського — уродженця Одеси, дало світовій пресі підставу говорити про "українізацію" Сов. Союзу.

СССР відзначає 80-ліття патріярха Алексея. — 8 листопада Булганін вислав Алексієві телеграму такого змісту: "Уряд СССР високо цінить ваш активний патріотизм і ваші заслуги для справи миру у світі". На це Алексей відповів телеграмою: "З Божою поміччю (цим разом слово "Бог" виїмково написала московська "Правда" з великої букви!) я працюватиму також в майбутньому по змозі моїх сил для справи миру, бо це є обов'язком служителів Церкви". Комісар для церковних справ Карпов дав бенкет в честь патріярха і на груди Алексея завішено пропам'ятну медаль 250-річчя Ленінграду.

Собачку спущено на Землю? — Англійські вчені не вірять офіційному совєтському повідомленню, що собачка, яка находилась на супутнику II здохла. Вони думають, що супутника з собачкою стягнуто на Землю, але цей факт промовчано, бо він має велике стратегічне значення. Супутник II надто нагло перервав свої сигнали, тоді коли супутник I подавав їх аж до вичерпання батерій.

СССР має 500 підводних човнів. — Головний командант фльоти держав-членів Атлянтійського договору, Врайт, заявив, що Сов. Союз має тепер 500 підводних човнів. Це найсильніша в історії світу підводна фльота під час миру. Вона призначена на те, щоб у випадку війни зупинити американські транспорти для европейських держав. Числом підводних човнів СССР перевищає всі держави світу, разом взяті, за виїмком ЗДА.

Сталін далі в почестях. — Кадар (Угорщина) і Новотни (Чехо-словаччина), перебуваючи в Москві, зложили вінок в мавзолеї перед домовиною Сталіна. Відомі сталінівці — француз Торез й італієць Толіятті втішалися в Москві особливими почестями. Культ особовости, теоретично так заперечуваний, починає знову тріюмфувати в комуністичному світі.

Жукова послано "полювати тигри". — Пост міністра оборони після Жукова заняв одесит Малиновський. Жукова осуджено за його наполеонство і культ особовости. Хрущов сказав про нього: "Він добрий воїн, але поганий політик Тепер

піде полювати тигри, щоб дещо відпочати".

ЕМІҐРАЦІЯ

Проща до монастиря, що його збудувала Анна Ярославна. — Організація Української Молоді у Франції зорганізувала 27 жовтня ц. р. прогульку-прощу до монастиря, що його збудувала у Санліс Анна Ярославна, королева Франції. У каплиці монастиря відбулося богослуження, а після нього був спільний обід, під час якого д-р Мусянович мав виклад про життя Анни Ярославни, а заступник посадника Санліс, Карліє, говорив про історію монастиря. Це свято, в якому взяли численну участь українці з Парижу, закінчилося відспіванням українського і французького національних гімнів.

Українська делеґація в мін. Сміта. — 6 листопада делеґація Ліги Визволення України зложила візиту міністрові закордонних справ Канади, Смітові, та вручила йому меморіял. Мін. Сміт приняв делеґацію в присутності директора департаменту, кол. амбасадора в Москві, Воткінса та виявив живе заінтересування українським питанням. Ввечері того ж дня влаштовано конференцію для чужої преси.

Збори Спілки Українських Робітників в Бельґії. — В Брюсселі відбулися річні загальні збори Спілки Українських Робітників. Нову Управу очолив Сергій Пронченко (ген. секретар — Іван Бойко). Збори висловили признання довголітньому голові СУРБ Я. Пришлякові, що виїжджає тепер на постійний побут до Канади.

НА ШЛЯХУ ЖИТТЯ

Помер. — о. Олександер Малиновський, 69, Ген. Вікарій Ап. Візитатора в Англії, кол. Апост. Адміністратор Лемківщини, Мітрат, Прелат, кол. заступник Ректора Богосл. Академії у Львові, кол. сотник УГА (18 листопада).

Помер. — Володимир Тарновецький, 73, директор української вечірньої школи в Монтреалі, кол. учитель у Львові (11 листопада).

Народився. — Яромир-Андрій, син Надії і Осипа Зінкевичів (23 жовтня).

Свято української книжки у Вінніпеґу. — П'ятдесятліття першої української книжки, "Вільний Світ", друкованої в Канаді у Вінніпеґу в 1907 році, відзначено старанням Української Вільної Академії Наук (УВАН) спеціяльною ювілейною сесією 17 листопада ц. р. На програму сесії склалися три доповіді: проф. Я. Рудницького про "Розвиток українського друкованого слова в Канаді", проф. П. Юзика про "Канадійську україніку в англійській мові" та інж. Топольницького "До теперішньої української канадійської дійсности". Сесією проводив д-р М. Мадрика. — З нагоди сесії відбулася ретроспективна виставка українських друків у Канаді. Крім першої книжечки виставлено видання з-перед першої світової війни, а також найновіші публікації. Коло 500 назв українських книжок, брошур і періодиків находилось на виставці.

КАНАДА

Дост. Массей ще рік ґубернатором. — Ґубернаторський мандат Дост. Массея пролонґований ще на рік, до весни 1959 року. Вінсент Массей є першим канадійцем на пості генерального ґубернатора Канади. Був він іменований в 1952 році на п'ять років, але попередній прем'єр-міністер Сен Лоран продовжив був його мандат на один рік, до весни 1958 року. Тепер прем'єр Діфенбейкер продовжує його ще на рік. — Деякий час кружляла вістка, що генеральним ґубернатором Канади має бути королева-мати Єлисавета. Однак ця концепція, висунена деякими англійськими часописами, не знайшла підтримки канадійського уряду.

ЗДА

Авіяція на поготівлі. — Під час тайної наради делеґацій держав-членів Атлянтійського договору заявив командант американського літунства в Европі, ген. Повер, що від 1 жовтня частина літунських відділів в Европі стоїть на поготівлі і приблизно третина американських літаків може, на випадок потреби, піднестися в повітря до 15 хвилин. "І повірте, — сказав генерал, — що ці літаки не кидатимуть троянд!" — Генерал Кортленд Ван Шіллер з'ясував зчерги, яка роля кожного з членів Атл. договору у випадку аґресії.

Мобілізація суспільности.— На випуск совєтських супутників відповів през. Айзенгавер великою промовою, в якій з'ясував американські протизаходи в ділянці технічного озброєння. Зокрема, він дав своєму відпоручникові д-рові Кілліянові всі повновласті, щоб як найшвидше розбудувати ракетну і кермовану на віддаль зброю. В своїй черговій промові през. Айзенгавер розвинув широкий плян вишколу фахівців у всіх ділянках науки і техніки. З промовою та інтерв'ю виступив також головний командант збройних сил Атлянтійського договору, ген. Норстед. Всі ці виступи приготовляють суспільність ЗДА до найбільшого зусилля і жертв в обороні ідеалів свободи.

Ракета попала в ціль. віддалену на 8.000 км. — Американська ракета "Снарк", що нагадує бомбардувальник без пілота, попала в ціль, віддалену на 8.000 кілометрів. Летіла вона на висоті 15.000 метрів з скорістю 1.270 км на годину. Зроблено з нею вже 50 вдалих експериментів.

Міжнародна конференція ґанґстерів. — Поблизу невеличкого містечка Ейпалачайн, в стейті Нью-Йорк, відбулася міжнародна зустріч ґанґстерів, яку однак перервала поліція, що її увагу привернула велика кількість Каделяків, Лінкольнів й Імперіялів біля одного з готелів. Ґанґстери кинулись в розтіч, але поліція всіх половила. Перевіривши їх документи, всіх... випущено на волю. Дехто мав при собі по 10.000 долярів. Поліція каже, що поміж 65 учасниками конференції були дуже відомі в ґанґстерському світі імена, включно до "короля ґанґстерів" італійця Віто Дженовезе, якого прізвище пов'язують з недавнім убивством ґанґстера Атаназії.

Ану, зістрельмо супутника! — Американський республіканський сенатор Джон Маршал Батлер, поденервований совєтськими технічними успіхами, сказав: "Я хотів би, щоб наші збройні сили зістрелили супутника. Думаю, що це можливе. Тоді ми сказали б: ви пускаєте супутників, а ми їх збиваємо!"

АНГЛІЯ

Заборонено наслідувати Черчіля. — Коміки часто досі наслідували в англійських радіопередачах характеристичний голос Вінстона Черчіля. Тепер уряд заборонив це робити.

Королівський двір демократизується. — Королева Єлисавета II вирішила з 1959 роком припинити презентацію їй молодих дівчат (т. зв. початкуючих). Це надто обтяжувало королівську пару і не давало їй змоги виконувати інші обов'язки. Презентацію заступить баль в городі при бакінґгемській палаті, в якому могтиме взяти участь більша кількість молоді. — Звичай презентації дівчат аристократичних домів походить ще з XVI століття, коли то Єлисавета I дозволяла народові заходити до ґалерій палацу в Ґрінвіч під час того, як сама йшла на богослуження. Вміжчасі вона говорила з своїми підданими та дозволяла собі презентувати молодь із старовинних родів.

Безплатні подорожі? — Геррі Найт, генеральний секретар асоціяції контрольних техніків виступив з пропозицією, щоб переїзд поїздами й автобусами в Англії був для всіх безплатний. Щоб це здійснити, треба було б обтяжити кожного громадянина тижнево не більшою сумою як 40 центів. Уряд визбувся б тоді 500 мільйонів дефіциту річно на залізниці і люди мали б вигоду.

Школа для "геніїв". — В місті Самерсет відкрито школу для непересічно талановитих дітей. Там навчають 26 мов й учні мають змогу вивчати кожного року іншу мову. Чимало учнів, маючи 18 років, говорять уже 6 мовами. У тій школі дозволено складати різні іспити перед приписаним законом часом. Очевидно, що й оплата за навчання є там відповідно висока.

Монтґомері переходить на відпочинок. — Маршал Монтґомері, заступник команданта збройних сил НАТО, відзначає своє 70-ліття. З цієї нагоди він попросив звільнити його з військових обов'язків у вересні 1958 р. Він думає замешкати на своєму сільському хуторі, писати спогади і займатися вихованням молоді. В наступному році минає 50 років військової служби цього великого полководця, що вславився під час останньої війни в боях у Півн. Африці (перемога під Ель Алямейн).

Чотири перші місця зайняли дівчата. — На Оксфордському університеті чотири, з усіх п'ятьох нагород за найкращі поступи в науці, дістали дівчата, хоч становлять вони всього тільки 17% всіх студентів. Після цього частина преси почала пропаґанду за підвищенням числа дівчат на високих студіях. На це написав один відомий англійський журналіст, що жінка, яку освіту вона не ма-

ла б, все таки захоче вийти заміж і мати дітей. Тоді закінчується її наукова кар'єра, а В. Британія за вбога, щоб навчати матерей атомної фізики.

ФРАНЦІЯ

Вбивники от. Петлюри і досі тріюмфують. — В Парижі влаштовано 26 жовтня ц. р. бенкет (організатори у франц. пресі не названі, але хто це був, ніхто не сумнівається), на якому були присутні численні комунофільські особистості з політичного світу, літератори й адвокати. Предсідником "маніфестації", що відзначала тридцяті роковини звільнення паризьким судом присяглих Шварцбарта, вбивника сл. п. Гол. Отамана С. Петлюри, був Андре Летрокер (відомий комунофіл), предсідник французького парляменту. Участь взяв також амбасадор Ізраїлю. Промовці висловили признання адвокатові Анрі Торесові, який поділився також своїми спогадами про цей ганебний процес, що був глумом над справедливістю. Коли ж уже врешті національна Франція здобудеться на ревізію процесу Шварцбарта та засудить тих (рука Божої справедливости самого Шварцбарта давно покарала, — він згинув в еспанській громадянській війні), хто інспірував вбивство і хто не соромиться тепер відзначати роковини злочину.

Конфлікт з альянтами. — Франція попала в конфлікт з власними союзниками — ЗДА й Англією. Все через Тунезію. Тунезія дуже погано озброєна, гірше від повстанських альжирських ватаг, які свобідно нарушують її кордони. Звернулась, отже, до Франції, щоб та дала їй зброю. Франція відмовила, боячись, щоб та зброя не дісталася до Альжиру і не була обернута проти французьких вояків. Тоді Тунезія звернулася до ЗДА й Англії, рівночасно зазначуючи, що, на випадок відмови, дістане зброю від Совєтів. Щоб не допустити до зросту комуністичних впливів в Африці, Англія й ЗДА вислали вже свої збройні транспорти. — Французький уряд проти цього гостро запротестував, а по всій Франції відбулися антиамериканські й антибрітанські демонстрації.

Велика залізнича катастрофа. — В департаменті Ванде зударився особовий поїзд з вантажним, було 29 вбитих і 21 поранених. Впродовж 5 місяців — це вже п'ята залізнича катастрофа в Франції. Разом згинуло в них 95 осіб і 225 було поранених. — Досі найбільша катастрофа у Франції була в 1933 році; тоді згинуло під Парижем 230 людей.

Альжирські міжусобиці. — Недавно озброєна ватага альжирців оточила в одному з передмість Парижу залю, де забавлялися їх земляки, і вогнем з автоматів поклала трупом 5 осіб. Це ще один з внутрішніх порахунків, які досі коштували на терені самої тільки Франції 500 вбитих і понад 2.000 поранених альжирців. Коли зважити, що у Франції живе всього 400.000 альжирців, то відсоток жертв терору дуже поважний.

ЕСПАНІЯ

Фотографії "літаючої тарілки". — Еспанський часопис "Ін-

формасіонес" помістив на всю ширину першої сторінки три фота "літаючої тарілки", що їх зробив один з репортерів. В газеті написано, що фотограф і його помічник їхали автом з Ескуріялю до Мадріду. Яких десять миль за Ескуріялем вони побачили нараз, як до них летить якийсь блискучий предмет. З нього промінювало ярке світло, якого проміння крутилися, наче млинок, викидаючи на боки тисячі іскор. На віддалі приблизно 160 метрів ця з'ява приняла форму подовгастого бальона, величини дому на чотири чи п'ять поверхів. Тоді репортер встиг зробити кілька фотографій. Те "щось" закреслило над дорогою кілька нерегулярних кругів і після цього блискавкою піднялося прямовисно в небо.

БЕЛЬГІЯ

Брюссель — кандидатом на столицю Европи. — Багато бельгійських парляментаристів висловили думку, що місто Брюссель повинно стати осідком паневропейських інституцій. Цю саму пропозицію висунув також посадник Брюсселі. — Як відомо, кандидатами на столицю Европи є також Страсбурґ, Люксембурґ і Відень.

НІМЕЧЧИНА

Синагога в Берліні. — На місці, де стояла давня синагога, що її спалили гітлерівці, покладено угольний камінь під нову божницю. У цій церемонії брали участь посадник Берліну Віллі Брандт, міністер закордонних справ Леммер та низка інших німецьких достойників, що в своїх промовах осуджували расизм. Президент Німеччини Гойс вислав телеграму з побажаннями, щоб жиди почувалися в Німеччині, як в себе вдома. Голову берлінської жидівської громади Гайнца Ґалінського нагороджено німецьким хрестом заслуги І кляси.

Обов'язково позичайте гроші! — Фінансові спеціялісти вирішили, що Зах. Німеччині нема іншого виходу з теперішнього добробуту, хіба позичати та інвестувати гроші за кордоном. Її багатство росте з дня на день. Ще в першому чвертьріччі минулого року її бюджетова надвишка виносила 67 мільйонів долярів місячно, а з початком цього року вона збільшилася вже на 127 мільйонів долярів місячно. У цій ситуації стає неможливою продаж товарів за кордон, бо вони за дорого коштують. Це зчерги грозить Німеччині господарським застоєм і безробіттям.

ПОЛЬЩА

Кількість населення. — 30 червня ц. р. Польща мала 28,234.000 мешканців, з цього 12,747.000 жило в містах, решта по селах. Жінок було в Польщі 14,654.000, а чоловіків — 13,580.000.

Не так то вже спокійно. — Поліційне звідомлення подає, що під час недавніх заворушень в зв'язку із закриттям часопису "По просту", було поранених у Варшаві 108 поліцаїв і 86 цивільних осіб. Ув'язнено тоді 886 осіб, з яких 161 перебувають ще в тюрмі. — Впродовж 9 місяців ц. р. було в Польщі 39.000 "хуліганських на-

падів" — на фабрики, фільварки, приватних громадян та міліціянтів, під час яких згинуло 180 осіб, а 7.177 було поранених.

Переселення з СССР. — Впродовж перших 9 місяців ц. р. переселилось з СССР до Польщі 66.000 осіб. Переселених приймають у двох прикордонних пунктах й опісля висилають до 9 осередків на західних землях.

Чистка в компартії. — В польській компартії відбувається велика чистка. Досі виключено вже понад 100.000 членів. Вичищують рівночасно правий і лівий (сталінівський) елемент, а також усяких злочинців (злодіїв, пияків тощо).

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА

Помер президент. — Після довшої серцевої недуги помер на 73 році життя, 13 листопада, президент Чехословаччини, Антонін Запотоцкі. Він був одним з перших основників чеської комуністичної партії, написав багато творів на тему ленінізму і два романи. Першу серцеву атаку дістав був у серпні 1955 року.

ШВАЙЦАРІЯ

Закуп воєнних літаків. — Швайцарський уряд заключив з Англією умову про купно поважної кількости військових літаків типу "Гантер МК-6", які мають бути доставлені Швайцарії перед кінцем 1959 року. Незабаром має бути замовлена також друга серія літаків, які заступлять теперішні "Вампіри". Мабуть будуть це літаки "Р-16". Словом, хочеш миру — готуй війну!

ІТАЛІЯ

Помер комуністичний провідник. — В Римі помер нагло на серцеву недугу генеральний секретар комуністичного союзу італійських робітників, Джюзеппе де Вітторіо. Був він членом комуністичної партії від 1925 року та брав участь в еспанській громадянській війні.

Жахлива повінь. — В Італії, в наслідок зливних дощів, виступила з берегів ріка По. Понад 5000 людей втратили все своє майно. Вода залила тисячі квадратних кілометрів піль.

КИТАЙ

Письменники на поля! — На заклик китайської комуністичної партії 20 китайських письменників (в тому числі й лавреат сталінської премії Шуліпо) перенеслись жити і працювати поміж колгоспників та на заводи, "щоб познайомитися з життям трудового народу".

Пекін — найстародавніше місто. — Нинішня столиця Китаю Пекін — одне з найстародавніших міст на землі. Перші згадки про місто належать до другого тисячоліття до нашої ери. Нещодавно при розбивці нового парку Таожантин знайшли документи про Пекін 2200-річної давности.

Пекін змінив за цей час добрий десяток назв — Цзи, Янцзин, Ючжоу, Чжунду, Даду, Бейпін — перш ніж з невеликої прикордонної фортеці він виріс у величезне місто з чотиримільйонним населенням.

Китайка усталила новий світовий рекорд. — Китайка чемпіонка, 20-річна Ченґ Фен Юнґ, усталила новий світовий рекорд

стрибка вгору, осягнувши 1,77 метра; попередній рекорд 1-76 м. мала американка М. МкДеніел.

З НАУКИ І ТЕХНІКИ

Передвісник атомної ери: Макс Плянк. — Якось непостережено проминуло оце десятиріччя з дня смерти великого фізика, Макса Плянка, що був піонером атомної ери. Фізикою зацікавився Плянк маючи 17 років. Свої фізичні досліди продовжував, ставши опісля учителем фізики в мюнхенській гімназії. В 1900 році він вперше виложив свою квантову тесрію, але її щойно в 1927 році визнано базою всієї фізики. В 1919 році відзначено його нагородою Нобля з фізики. Помер Макс Плянк 4 жовтня, місяць перед тим, коли весь науковий світ готувався відзначити його 90-річчя. — Один син Плянка згинув у першій світовій війні, а другий був учасником змови проти Гітлера. Гітлер висловив готовість уласкавити його, якщо Макс Плянк зложить йому присягу вірности. Плянк відмовився і сина розстріляно.

Початки життя на Землі. — В Парижі відбулась під проводом кард. Фельтена конференція католицьких вчених, яка ставила собі за мету відповісти на питання: звідкіль береться життя? — Професор геології Термієр стверднв, що сучасна наука має вже докази на існування життя на Землі перед трьома мільярдами років. Тоді вже були на Землі бактерії. — На питання, чи може людина створити життя? — вчені відповіли, що під сучасну пору це ще неможливе, але колись прийде, мабуть, час, що людина знайде перехід поміж матерією і життям. Все це не суперечить релігії, бо людина, відкриваючи світ, не противиться Богові.

Люди уявляють собі часто сотворення, як діяння Бога в часі. Але Бог не існує в часі і акт сотворення є вічний, як і він. Отже створення і еволюція себе не виключають.

Нема чого поспішати на Місяць! — Голляндський вчений Ван Ден Берґ остеріг всіх тих, хто мріє про поселення на Місяці. Місяць — каже він, — це пекло, порівнюючи до якого Сагара — то справжній рай. Каміння, пісок, ні води, ні повітря, абсолютна тиша. Приїхавши на Місяць під час його повні, міжпланетні подорожні застануть там 420 ст. морозу, натомість наступного дня жде їх 100 ст. горячі. На них буде сипатись дощ метеорів, які, хоч і не більші зерна піску, все таки падатимуть з такою силою, що продіравлюватимуть скафандри. Найбільшою прикрасою Місяця є наша Земля, яка, коли звідтіль глядіти, є диском вчотирнадцятеро більшим від баченого із Землі Місяця та яка світить лагідним і гарним сяйвом.

Південний полюс — континент чи архіпеляг? — Совєтський вчений Е. Щербаков, президент комісії досліду Антарктики, заявив, що льоди Антарктики стопляться і в наслідок цього всі моря піднесуться на 40 метрів. На щастя, — каже він, — цей процес триватиме довгі тисячоліття. Вчені просліджують тепер, чи Антарктика є континентом, чи може архіпелягом, зложеним з багатьох

островів. Подекуди виявилось, що льоди сягають там до глибини 1500 метрів нижче поземy моря. Також рістня вказує подекуди на присутність теплих струй, які не можливі на континенті.

Ракета довкола Місяця. — Технічний дорадник ОТАН, проф. Теодор фон Карман, сказав, що Американці спроможні тепер вистрелити таку ракету, яка облетіла б довкола Місяця. Карман думає, що заки випустити ракету на Місяць, вистрелять наперед таку, що оббіжить довкола Місяць й опісля Землю, зарисувавши форму 8.

Нема, мабуть, звіринного життя на Марсі і Венері. — Професор біології Н. Дж. Беріл висловив думку, що нема звіринного життя на Марсі і Венері. Життя немислиме без двох чинників: води і повітря. Нічого з цього нема на Місяці і там майже певно не існує життя. Натомість Місяць, що не має атмосфери, є ідеальною плятформою для обсерваційї соняшної системи. — Марс має атмосферу, але вона інша як атмосфера Землі. В деякій мірі вона відповідає атмосфері на шпилі Евересту, отже дуже мало пригожа для життя людей. Не завважено там кисня і водної пари отже малоправдоподібне, що існує там якесь життя. — Венера вся вкрита парою води, що перебуває майже в кипучому стані. Тому й годі прослідити, чи є там життя. Але атмосфера там зовсім інша від нашої: багато двоокису вуголя, а мало кисню. Тому що рослини абсорбують двоокис вуголя і виділяють кисень, можна думати, що на Венері нема рослинного життя, а також і звіринного, яке було б залежне від рослин. — Три причини спонукують людину до міжпланетної подорожі: 1. Знайти пункт, з якого можна було б осервувати нашу соняшну систему, 2. Знайти колонію, де могла б переселитися частина людей з перенаселеної землі, 3. Знайти когось, з ким можна було б поговорити...

Нові ракети "Поляріс". — Американське командування каже, що на випадок війни Совети будуть безсилі супроти нового типу ракет "Поляріс". Вони мають застосування на морі і могтимуть їх вистрелювати човни з-під води. Серійно продукуватимуть їх у 1960 році.

МЕДИЦИНА

Померла винахідниця щеплень проти прокази. — В Ліоні померла сестра Марія-Сузанна, що перша відкрила бакцилю, яка охороняє організм перед проказою. Сестра Марія-Сузанна провела 25 років поміж прокаженими на островах Фіджі в Новій Каледонії, де й почала студіювати цю жахливу недугу. В 1917 році пощастило їй ізолювати іммунізуючу бакцилю. Свої досліди вона продовжувала в лябораторії при католицькому університеті в Ліоні. Там почато продукцію охоронної сироватки "СМ" (скорочено Сестри Місіонарки) і лічувальної сироватки "Маріянум". Сьогодні їх защеплюють скрізь по місіонерських станицях Півдня і завдяки цьому число захворінь на прокazу зменшилося вдесятеро і чимало хворих повернулися до здоров'я. — Мало хто уявляє собі,

що на світі є 12-15 мільйонів прокажених, себто на 200 осіб одна є хвора на проказу. В Індії є біля 5 мільйонів прокажених, стільки ж майже в Китаю, в Півд. Африці 2 мільйони і т. д. Проказа атакує шкіру і нерви. Довгі роки вона потрапить скриватися в організмі без зовнішніх познак.

Надія для тих, хто лисіє. — Одна з теорій пояснює лисіння тим, що шкіра на голові перестає бути елястичною раніше, заки перестане рости чашка людини. Виходячи з цього заложення, один з альзацьких лікарів попротинав у певних відстанях лисіючим шкіру на голові і каже, що лисіння зупинилося. Кажуть також, що люди, які мали поранення на голові, рідко коли лисіють. Все це, очевидно, науково ще не досліджене.

Щоб дитина була завжди сухою. — В Німеччині винайдено спеціяльні гідрометри, які міряють кількість вогкости в дитячому ліжечку. Як тільки постіль стає мокрою, сигнал дає знати, що треба змінити постіль.

Нові теорії про причини рака. — Італійський професор Даніель Бовет заявив, що дуже можливо причиною рака є надто велика кількість вітамін, які тепер у різних видах споживають люди. Очевидно, що це тільки здогад, який вимагатиме довгої перевірки. — Рівночасно з цим прийшла з Бразилії вістка, мовляв, в інституті поборювання рака д-р Павльо Буено ізолював віруса, який спричинює цю недугу і вже випродукував сироватку, яку випробовує на хворих.

МИСТЕЦТВО — ЛІТЕРАТУРА

Виставка Пікассо в Східньому Берліні. — Забуваючи про вказівки Москви, що в комуністичній державі можна пропагувати тільки реалістичне мистецтво, в Східньому Берліні влаштовано виставку Пікассо, якого навіть ославлений "голуб миру" не є реалістичним. Ініціятори виставки, заворожені комуністичними деклямаціями Пікасса, отямилися за пізно і, не маючи вже іншого виходу, влаштували в сусідній залі іншу виставку під гаслом "40 років соціялістичного мистецтва".

Франко словацькою мовою. — Словацьке видавництво художньої літератури в Братиславі випустило в світ другий том творів Івана Франка словацькою мовою. Це перша книга запляновaного видавництвом п'ятитомного видання. Переклади здійснили Павел Личко, Марта Личкова і Карол Рипачек (помер в 1957 році). Останній був особисто знайомий з Іваном Франком, листувався з ним і перекладав його твори ще за життя поета. П'ятитомне зібрання творів Івана Франка виходить до здійснюваної видавництвом великої серії "Класики світової літератури".

Васильківська майоліка. — Широко за кордоном відомі тепер майолікові вироби, що їх виробляє єдиний в Україні майоліковий завод у Василькові. Майоліка — це вироби з випаленої, вкритої глязур'ю глини. Вона широко застосовується в прикладному мистецтві, скульптурі, архітектурі, для оздоблення внутрішніх і зовнішніх стін будинків. Васильківський завод випускає в основ-

ному мистецькі вироби: декоративні тарілки, вази для квітів, оригінальний національний посуд для вин (куманці і баранчики), статуетки, композиції тощо. Зараз готуються експонати на Всесвітню виставку в Брюсселі.

Спадок Люрсі продано за 2,211.355 долярів. — В Нью-Йорку продано недавно на ліцитації мистецьку збірку Джордж Люрсі за фантастичну суму. Один антиквар з Лондону заплатив за севрську порцеляну з часу Людвіка ХУ — 29.000 дол. Інший колекціонер дав за бюрко з епохи Людвіка ХУ — 20.000 дол.

В одній з галерій Парижу

При бульварі Распай, в одній з галерій модерного мистецтва, відбулась в днях 24 вересня до 5 жовтня ц. р. виставка "Акварела, гваш і рисунок". На тій виставці було й моїх два великі ґваші.

Ґалерія зветься "Сімез де Парі", а її власник, еспанець, запросив собі на цю виставку тих мистців, які підходили йому під смак. Між ними була тільки я одна українка.

Кожна модерна ґалерія має свій стиль, свій дух, свій напрямок. Інколи мистці дуже високо цінені в одній ґалерії, зовсім не підходять іншій — таки сусідній. Щоб підійти під смак усім ґалеріям, треба володіти всіма техніками і в кожній з них висказати своє персональне "я". Це не так легко, тому й не звертають на себе уваги багато дуже добрих малярів. Бо кожна техніка має не тільки свій підхід, але й свою "душу", яка диктує мистцеві, як братися до картини. А рівночасно мистець диктує техніці, видобуваючи в ній свою персональність, своє "я".

Мистці, які виставляли зі мною у "Сімез де Парі", мали менш-більш таке саме розуміння акварелі та ґвашу, як я. Значить, вони дають пляму акварелею, більш або менш кольоритну, вишукують границі площ, що творять лінії, і, добачуючи в лініях композицію, видобувають її та підкреслюють рисунком. Так працюю я і кількоро моїх "припадкових" співтоваришів, запрошених на виставку при бульварі Распай.

Було отже на виставці кілька дуже інтересних акварель та кілька непересічних ґвашів, в котрих мистці виявили свій розмах, подекуди тільки шкіцовий, а подекуди витончено-прецизний.

Мої два ґваші — це дві композиції, які являють собою групу лиць, сповнених психологічного виразу. В них я хотіла висловити різнородність і персональність кожної душі, передаючи це усмішками й поглядами.

Було на виставці дві гарні праці, трактовані пером. Мистець показав тонкими лініями скульптурне відчування своїх двох композицій, осягаючи цим своєрідний ефект.

С. Зарицька-Омельченко

МУЗИКА — КІНО

Кінопродуктор залишив 13 мільйонів. — Голівудський кінопродуктор Луіс Маєр, вмираючи, залишив казковий маєток. В свому тестаменті він записав своїй другій дружині 750.000 дол., дочкам по 500.000, синам 500.000, сестрі 400.000, її дітям 125.000, двом приятелям по 50.-

000, шестеро слугам від 2.500 до 5.000 кожному, а решту — 10,000.000 на харитативну фундацію свого імени.

Сепарація Інґрід Берґман і Росселіні. — Щасливе подружжя Інґрід Берґман розбилося в наслідок романсу її чоловіка Росселіні з індійською артисткою. Росселіні був розведений, отже з Інґрід Берґман вони не мали церковного вінчання. Інґрід, яка дуже боляче пережила цю трагедію, сказала, що решту свого життя присвятить вихованню дітей і кіновому мистецтву. Вже після одержання сепарації, італійський президент Джіованні Ґронкі вручив їй найвище італійське відзначення в ділянці кіномистецтва — "Золотого Давида", за її титульну ґру у фільмі "Анастазія". Інґрид Бергман виїхала до Англії, де прийняла ролю в двох нових фільмах.

Краєвиди на зернятках рижу. — Японський мистець Шуйо Кавай, переслав королеві Єлисаветі II незвичайний подарунок: чотири краєвиди, камальовані на зернятках рижу. Він пояснив, що риж слід тримати пинсеткою і дивитись на картинки через побільшуюче скло.

Моцарта не отруєно. — В 166 років по смерті Моцарта виявилося, що він не був отруєний своїм заздрісним суперником Салієрі, — як це говорилося, — а помер на недугу нирок. Це ствердив тепер конґрес урологів в Неаполі на основі подробиць із життєпису Моцарта. Він занедужав був на дуже рідкісну недугу, що зветься "поліцістріт реналь" і проявляється повільним розкладом ниркової тканини та заником її фільтрового діяння. — Чи сучасна медицина могла б його врятувати? Лікарі сумніваються, бо цю недугу дуже важко розпізнати, а коли вона проявиться назовні, то звичайно вже пізно її лікувати.

РІЗНЕ

Конґрес веґетаріянців. — У Бомбаю відбувся світовий конґрес веґетаріянців, сполучений із великою виставкою вегітаріянських продуктів і страв, яка доказувала, що м'ясо — це далеко ще не єдиний атрибут смачної кухні. Міжнародний вегетаріянський союз був заснований тому 50 років і досі відбув 15 світових конґресів.

Радіоактивний еміґрант. — В Торонті під час викладу про радіяцію один з присутніх, німецький еміґрант, Кун, вийняв з кишені пробівку з порошком радію такої радіоактивної сили, що все оточення попало в паніку. Будучи механіком по професії, він преспокійно вживав радію для насвітлювання написів на годинниках тощо. Кількість радію, яку він носив у кишені, була більша, як та, що її посідає будь-який шпиталь для своїх цілей. Всі речі Куна були так просянуті радіоактивністю, що прийшлось їх спалити. Очевидно, що загрожене життя не тільки самого Куна, але й сусідів у домі, де він жив, та людей, у яких товаристві він перебував.

Такі то мешканці Венери! — Американський спіритист Івінґ заявив, що незабаром прибудуть на Землю мешканці Венери, щоб припинити атомові експерименти, яких вони не можуть толерувати. Інформації

Івінґа "достовірні", бо їх він сдержав впрост від Гамаматри — великого радного Венери, що з ним він постійно розмовляє. Івінґ знає також, що жителі Венери построїли вісім платформ, які кружать довкола Землі на висоті 16.000 кілометрів і звідтіль на "літаючих тарілках" навідуються до нас. Самі вони виглядом схожі на людей, тільки дещо вищі. Живуть по 400-500 років, їх цивілізація вища, перемогли вже всі недуги та мають дар подвійного життя (практикують телепатію). Їхні доми построєні з матеріялу, що с сумішшю нейлону, каучуку і пластики. — В усій історії найінтересніше те, що Івінґові свято вірять два мільйони американців.

Вже мріє про Місяць. — Джон Гант, що здобув найвищий вершок світу Еверест, заявив, промовляючи в одному з спортових клюбів в Лондоні, що колись люди здобуватимуть шпилі Місяця, з яких найвищі мають по 12.000 метрів.

Хоче їхати на Місяць. — Одна з англійських газет проголосила нагороду 50.000 фунтів для того, хто перший полетить у міжпланетні простори. По короткому часі зголосивсь якийсь Шома (чи не наш брат Хома?) з Пуатіє у Франції. Він згідний їхати першою ракетою, але під увомою, що вже тепер дістане гроші і купить дім для своєї родини.

Модерний "маратон". — В ЗДА відбувся дуже оригінальний "маратонський" біг: переганялось четверо людей — двоє на конях і двоє пішки. Траса була нічого собі — на 250 кілометрів довга. До містечка Рузвелт прибули першими вершники, але вони були такі виснажені, що не могли втриматися на ногах. Пішаки, залишившись позаду, решту дороги відбули автами.

"Казкова ґрота". — В Новій Зеляндії одна з підземних вапняних печер відома своєю "казковою ґротою". Склепіння гроти, наче небо, усіяне міріядами невеликих зеленкувато-блакитних мерехтливих "зірок". Нитки завдовшки до 60 сантиметрів, що світяться і переливаються всіма кольорами, спускаються від них униз. Що ж це за "зірки" і нитки? У Новій Зеляндії зустрічається крихітна муха. Вона приклеює свої яєчка до склепінь вапняних печер. З яєчок виходять личинки, що світяться: кожна з них випускає від 15 до 20 клейких ниток, які також світяться. Приваблювані цим світлом комахи летять до ниток і, сідаючи, приклеюються до них. Відчувши рух ниток, личинки починають ковтати їх.

Як передбачати грозу? — Вивчаючи явища, які виникають перед грозою, метеорологи помітили деякі закономірності у розвитку грози. На підставі цього були встановлені ознаки можливого виникнення грози. Один з важливіших вісників грози — поява на небі так званих висококупчастих баштоподібних хмар. Вони з'являються за 10-20 годин перед грозою і мають вигляд виступів, схожих на гриби, які нібито посаджені на горизонтально розміщені хмари.

ПІДРУЧНИЙ ІНФОРМАТОР

ТОРОНТО

АДВОКАТИ — НОТАРІ

Л. В. Литвин, адв. нотар
575 Queen St. West,
Tel. EM 6-7040

І. Л. З. Ґора, адв. нотар
1437 Queen St. West,
Tel. Off. LE 3-1211
Res. Dakville, Victor 5-1215

О. Данкович, адв.
Bay & Richmond Sts.,
Tel. EM 4-4767

McCulla William
(Василь Микуляк)
352 Bathurst St.
Tel. EM. 6-9651

Д-р Й. К. Михальський
переклади документів
спроваджування рідні з Польщі,
57 Queen St. W., EM 8-9430

ЛІКАРІ

Д-р С. Т. Більскі
395 Roncesvalles Ave.,
Tel. LE 3-1613

Д-р А. А. Ціґлер
76 Roncesvalles Ave.,
Tel. LE 2-3054

Д-р А. Федина
288 Bathurst Street
Tel.: EM 3-3661

YARMEY CLINIC
314 Bathurst St., Toronto
Telephone EM. 4-7146
Directed
by
Dr. W. J. YARMEY

ОШАВА

Д-р Микола Остафійчук
178 Simcoe St. N.,
Tel. RA 5-9921

ЕЛЕКТР. ПРИЛАДДЯ

Monarch Electric Co.
693 Queen St. West
Tel. EM 3-0963

Адвокат і нотар

Л. В. ЛИТВИН

PHONE: EM 6-7040

575 Queen Street West (над "Аркою") — Toronto, Ont.

ОБЕЗПЕЧЕННЯ

Я. Онищук і С-ка
(також прод. реальностей)
333 Roncesvalles Ave.,
Tel. LE 4-4241

Toronto Insurance Service
аґенція Филипа Бомбієра
асекурації, морґеджі
1366 Dundas St. West
LE 2-6433, — LE 2-5833

ПРОДАЖ РЕАЛЬНОСТЕЙ

J. BOYKO
REAL ESTATE LTD.
383 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
LE. 4-8821
Великий вибір хат, бизнесів і фармів.

ХАТНЄ УСТАТКУВАННЯ

Alpha Furniture Co.
735 Queen St. West,
Tel. 3-9637

Empire Furniture & Appliances Co.
668 Bloor St. West,
Tel. LE 1-4771

New York Furniture Co.
(J. Dichek)
634 Queen St. West,
Tel. EM 3-0519

Rochester Furniture Co.
423 College St.
Tel. EM. 4-1434.

ТЕЛЕВІЗІЇ — РАДІОАПАРАТИ

The T. V. Shop & Radio Repair
83 Symington Ave
LE 3-6440

ЗАЛІЗНІ ТОВАРИ

W. H. Lake Hardware Ltd.
608 Queen St. West,
Tel. EM 3-3129

Lansdowne Hardware
С. Твердохліб
660 Lansdowne Ave.
Tel. LE 1-0590

ПРОДАЖ АВТОМАШИН

Dundas West Motors
902 Dundas West, EM 4-6663
продає, купує, обмінює всякого роду автомашини
(інформ.: **Ткаченко**)

НАПРАВА АВТ

Parkway Auto Body Repairs
1974 Dundas St. West,
Tel. LE 1-1227,
Res. BE 1-2830

СТОЛЯРСЬКІ МАЙСТЕРНІ

King Woodworking Co.
М. Вітер
вікна, двері, кух. кабінети
368 King St.
Tel. EM 6-1298, LE 4-1262

York Woodworking Shop
вікна, двері, кух. кабінети
57 Ossington Ave.
Tel. 5-7433

ФОТОҐРАФИ

College Studio
499 College St.,
Tel. WA 2-2507

Photo Studio Steven
С. М. Кутовий
927 Bloor St. West
Tel. LE 1-0777

ВУҐІЛЛЯ Й ОЛИВА

Д. Крайник
солідна й точна достава
21 Lansdowne — LE 2-7161

ХЕМІЧНА ПРАЛЬНЯ

Хемічна пральня і чищення одежі, — Стан. Добош
994 Queen St. West
Tel. LE 6-0282

ФАРБИ

Industrial Coating Co.
Українська фабрика фарб
Т. М. Бояра
840 Eastern Ave.
Tel. HO 6-3634

ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО

Baltic Movers
30 Dewson St. — LE 4-1403
перевозить у Торонті, а також в Гамілтон, Віндзор, Лондон, Норд Бей, Су Ст. Марі і т. д.

ПЕЧАТКИ-ДРУКИ

Ontario Stamp & Printing Co.
1693 Dundas St. West,
Tel. LE 1-6211

ДРУКАРНІ

Українська Друкарня Альфа
(з нагоди 5-ліття існування 25% знижки на печатки)
1999 Dundas St. West
LE 4-3931

Друкарня "Київ"
всякого роду друкарські замовлення
122 Delavare Ave.
Tel. LE 4-5626

ПЕКАРНЯ

Dempsters Bread Ltd.
1166 Dundas St. West
Tel. LE 6-1196

ІСТОР. ПОРТРЕТИ

Meta
P. O. Box 371, Term. "A"
Toronto. Ont.

КНИГАРНЯ

Українська Книгарня Арка
також грам. плити, радіоапарати
575 Queen St. West
EM 6-7061

АЛЮМІН. ДАШКИ

Kool Lite Aluminium Awning Co.
176 Norseman St.,
Tel. RO 7-1441

КРАВЕЦЬ

Йосиф Кружель
убрання з англ. і канад. матеріялів
2783 Dundas St. West
Tel. RO 7-6493

РЕСТОРАНИ

Unity Grill
Д. Курпяк
708 Queen West, EM 8-0500
українські смачні страви

РЕСТОРАН П. НАУМЧУКА

VICTORIA GRILL

610-612 Queen St. W.
Toronto, Ont.

для вигоди Клієнтів поширив своє приміщення.

Смачна їда й пишний відпочинок!

СОЛОДОЩІ

Romen Bakery
Цукорня Н. А. Комарницьких
доставляє також до домів і крамниць тіста, торти і т. д.
988 Queen St. W., LE 1-1930

БДЖІЛЬНІ МЕДИ

В. Зубик
фаховий пасічник
10 Radford Ave.
Tel. RO 9-7873

М'ЯСНІ ВИРОБИ

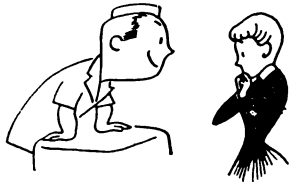

ІВАН ПАВИЧ

поручає

смачні ковбаси, шинки й вудженини

809 Queen St. W.
Toronto, Ont. — EM. 4-0658

ТАПЕТУВАННЯ

Ну Grade Paint Wallpaper
М. Козальський — В. Косар
декорування мешкань
23 St. Johns Rd., RO 7-0464

СПОЖИВЧІ КРАМНИЦІ

Clover Farm - Dundas Market
Я. Хоростіль — Е. Івашко
безпл. достава товарів
1161 Dundas W. — LE 6-1464

European Market Grocer
Петра Гавришкевича
3075 Dundas St. West
Tel. RO 2-5967

Roncesvalles
I. G. A. Supermarket
П. Божик
413 Roncesvalles Ave.
Tel. LE 3-7811

ОБУВА

B & Y Wares Ltd. (Shoes)
Боднарчук — Яремко
1570 Bloor St. W., LE 6-3654

ВИСИЛКА ПАЧОК В УКРАЇНУ

Е. Лопатинський, мґр. фарм.
(пачки і ліки)
Tel. LE 4-5087

НЬЮ-ЙОРК

Книгарня "Арка"
книги, преса, пластинки,
грам., рад. і телев. апарати
48 East 7th St.
New York 3, N. Y., USA.

ПІДРУЧНИЙ ІНФОРМАТОР "МИ і СВІТ" — це найдешевші оголошення фірм і професіоналістів. Оголошення до чотирьох рядків тексту коштує тут 20 дол. річно. В цьому вже врахована також річна передплата "Ми і Світ". Поміщувані в кожному числі "Ми і Світ" вони служать актуальною інформацією Читачам, а фірмам дають запевнення, що їх адреси кожного місяця переглядають тисячі можливих клієнтів.

Для Читачів у нас ще й обіцянка, що при зрості "Інформатора" до 10 сторінок, "Ми і Світ" побільшиться на дальших сторінок 16 (без підвищення передплати). Отже ждемо від українських фірм зголошень до адресаря, а всіх наших Читачів просимо користуватися поданими адресами й апелювати, щоб кожне підприємство і кожний професіоналіст був в "Підр. Інформаторові" "Ми і Світ".

Чи ви вже маєте у своїй бібліотеці:

"ДЕРЕВ'ЯНІ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ"

(альбом фотографій найдорожчих пам'ятників української архітектури) — **ціна 1.00 дол.**

"В ЧАСІ І ПРОСТОРІ"

збірка п'єс Л. Коваленко — **ціна 2.00 дол.**

Набути їх можете в адміністрації "Ми і Світ".

КНЯЖИЙ СВЯТ-МИКОЛАЇВСЬКИЙ ЧИ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

МИСТЕЦЬКА ОРИГІНАЛЬНА КАРТИНА!

Картини **Миколи Кричевського** — від 50.00 дол. вгору
Картини **Андрія Сологуба** — — — від 30.00 дол. вгору

На дрібні подарунки: Мініятюрки М. Кричевського, формату поштової картки — **8.00 дол.** (мотиви: Париж, Венеція, морське побережжя, — по одержанні готівки, висилаємо поручеником листом).

ДВІ РОЗПОВІДІ ПРО БРАЗІЛІЮ

"ТИ БУВ ЧУЖИЙ"
"І СТАЛОСЯ ЧУДО БОЖЕ"

Талановито написані і багато ілюстровані репортажі **Івана Овечка**, дві книжки за **1.50 дол.**

можна набути в редакції "Ми і Світ".

CONNOR

здавна славиться найкращими пральними машинами.

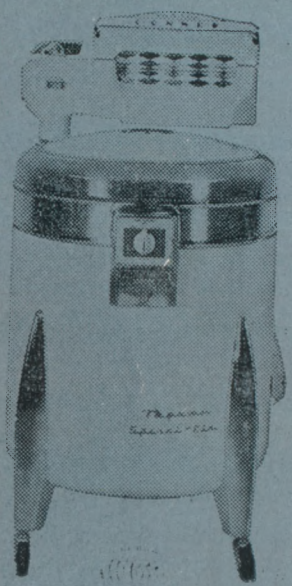

— Люблю гарне, добре й дуже,
Ціна, — це теж не байдуже!
На весь "бльок" я маю "гонор",
Що в "салері" стоїть "Connor!"

ЦІНИ НИЗЬКІ! ВЕЛИКИЙ ВИБІР!

ДОГІДНІ СПЛАТИ!

Чемна та акуратна обслуга.

в українській відомій фірмі

ALPHA FURNITURE CO.

735 Queen St. W., Toronto, Ont.

Tel. EM 3-9637